

Sveriges största tidning om droger och nykterhet

accent

Nº1 2018

Pris 40 kr
En tidning från
IOGT-NTO

39
nya UNF-
föreningar

Överlevaren

Norrlandsflytten
gav Stizu frid

Motkrafterna

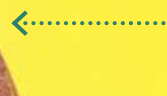
Fajten mot
alkoholindustrin

Forskning

Riskfyllt sex
när unga dricker

Drömhelgen

Nykter spelhelg
lockade 50000

”Satsa på
de råvaror
naturen har
att erbjuda.”

Alkoholfria uppstickare

Så mycket mer än söt läsk och vatten

Visste du att du kan **lyssna** på
reportage och intervjuer från Accent?

accentpodden

Finns där du hittar dina podcasts eller på
accentmagasin.se/podcast

Innehåll #1 2018

Foto: AnnaCarin Isaksson

TEMA Alkohol fria uppstickare

Foto: Fernando Medina

30 Accent besöker GBG Soda och Soda Nation, uppstickare som satsar på alkoholfria drycker med mogna smaker för vuxna.

Foto: Kristina Sahlén

34 Vinkännaren Carl-Jan Granqvist satsar alkoholfritt och uppmanar till användning av de råvaror naturen bjuder.

Foto: Elon Larsson

37 UNF hakar på läsktrenden och satsar på "Popbox", en prenumerationslåda med utvalda hantverksläsk.

Röster

- 5 **Akademin** gör sig till ofrivillig budbärare för sin motståndare, skriver Per-Åke Andersson.

Politik

- 6 **Sprittbussarnas** framfart är stoppad, men "myrtrafiken" rullar.
- 8 **Spelberoende** har sedan årsskiftet lagstadgad rätt till behandling.
- 9 **Accents** medarbetare Eva Ekeroth pekar ut ljuspunkterna i alkoholpolitiken.

Porträtt

- 10 **Dioniso Stizu Intchasso** flyttade 90 mil för att bli drogfri.

Forskning

- 16 **Riskfyllt sex** när unga dricker visar undersökning.
- 19 **Vänskap** orsaken till att Thor Norström forskar om alkohol.

I fokus

- 26 **Så mycket** pengar köper Europas befolkning alkohol för.

I rörelse

- 38 **Vitesbeslutet** mot Miljonlotteriet överklagas.
- 39 **Medlemmen** Helena Wannbergs engagemang är dubbelt: digitalt och lokalt.
- 40 **#nykterfrizon** samlar IOGT-NTO-rörelsen.
- 41 **Personnyheter** och utmärkelser

Reportage

- 20 **Mot alla odds** Sista delen i serien Alkoholindustrin handlar om motkrafterna.
- 44 **Drogfri drömhjelm** Accents reporter hängde med UNF Syskonkedjan från Sandviken på spelhjälm som samlade 50 000 deltagare.

Kultur

- 43 **Film** *Let the sunshine in*. En komedi där skrattet fastnar i halsen, tycker Accent.
- 43 **Boktips** Redaktionen väljer.

Ordföranden

- 50 **Johnny Mostacero** skriver om stolthet, engagemang och utveckling.

Ett brev betyder så mycket...

Så löd en strof i Thore Skogmans sångtext. Den fångades senare upp i en reklamkampanj som skulle få oss att skriva brev. Nu för tiden får man ju inte så många brev, i alla fall inte handskrivna. Men som redaktör för Accent händer det fortfarande.

Häromveckan kom just ett sådant handskrivet brev. Avsändaren var, enligt egen uppgift, en 89-årig kvinna som varit medlem i IOGT-NTO i hela sitt liv. Anledningen till brevet var vittnesmålen från #nykterfrizon, som publicerades i förra numret. Hon uttryckte sin upprördhet och sorg över det hon läst, och beskrev hur hon skakats i sina grundvalar och tron att "vi alla i rörelsen är systrar och bröder."

Tyvär kan vi inte publicera brevet, eftersom det är spårlost borta. Jag har letat på mitt skrivbord och på övriga redaktionen. I ett sista försök att hitta det gick jag ned till vaktmästeriet för att undersöka om det kunde återfinnas i sophanteringen. Inför containern, till brädden fylld av stora svarta sopsäckar, gav jag upp.

Om du som skrev dessa rader till vår insändarsida läser detta, så hör av dig

igen. Vi gillar att få brev, vare sig de kommer i kuvert eller som mejl. Så fortsatt att skriva till oss – du och ni andra!

Som trogna läsare kanske redan upptäckt firar vi det nya året genom att klä Accent i en ny grafisk form. En hel del av innehållet är sig likt – sådant som vi genom läsundersökningar vet att medlemmarna är intresserade av. Annat är nytt – sådant ni efterlyst mer av. Vi hoppas att ni tycker om det.

Ulrica Ambjörn
chefredaktör

"Vi gillar att få brev, vare sig de kommer i kuvert eller som mejl. Så fortsatt att skriva till oss!"

Ulrica väljer

På besök
i Lettland nyligen blev jag glatt överraskad av det alkoholfria utbudet på många krogar, även på små orter.

Det var inte bättre förr. Ett exempel på det är att våldtäkt inom äktenskapet blev straffbart enligt svensk lag först 1965.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.
Pressläggning: 26 januari
Nästa nummer: 23 mars

Ulrica Ambjörn
Chefredaktör och ansvarig utgivare
073-372 62 51
ulrica.ambjorn@iogt.se

Nathalie C. Andersson
Tjänstledig

Eva Ekeröth
Reporter
08-672 60 50
eva.ekeroth@iogt.se

Jens Wingren
Reporter
073-372 62 53
jens.wingren@iogt.se

Layout och produktion
Spektra

Omslag
Spektra
Foto: Fernando Medina

Bildbehandling
Fernando Medina/Spektra

Adress Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm
Telefon 08-672 60 50
E-post accent@iogt.se
Webbplats www.accentmagasin.se
IOGT-NTO:s förbundskansli
Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se
Annonsbokning accent@iogt.se
Tryck V-TAB, Vimmerby.
Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.
Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.
ISSN 0345-0406.
Medlem i Sveriges Tidskrifter.

Prenumeration

08-672 60 38
prenumeration@iogt.se
295 kr/år (8 nummer)

Adressändring

medlemsservice@iogt.se

SVERIGES
TIDSKRIFT

Alkoholpåverkad akademi

 Ansvarsfullt drickande, responsible drinking, är alkoholindustrins officiella mantra. I verkligheten försöker man genom lobbying och smörjning av beslutsfattare undanröja begränsande lagstiftning. Genom aggressiv marknadsföring få fler att dricka mer. Ett omfattande risk- och missbruk bär upp de enorma vinster alkoholindustrin gör. Responsible drinking är en läpparnas bekännelse hos en industri vars produkter dödar 3,3 miljoner människor globalt varje år.

I skriften *Alcohol and Women in Gothenburg* (2016) utgiven av Enheten för

socialmedicin och epidemi vid Göteborgs universitet läser jag: "Kvinnors hälso-medvetande kan alltså bidra till att de totala skadeverkningarna av alkohol minskar när allt fler dricker på ett ansvarsfullt sätt." Det är alkoholindustrins terminologi, inte den vetenskapliga forskningens.

Enheten tror att "fler män kommer att välja ett mer 'kvinnligt sätt, att dricka". Det är sant att fylledrickandet minskat något. Men det kompenserar långt ifrån en mer än 50-procentig ökning av totalkonsumtionen som skett de senaste decennierna

– med en kraftig ökning av antalet kvinnor med alkoholproblem. Totalkonsumtionen är ett väl etablerat mått för graden av skador som alkoholen orsakar. Den är även utgångspunkt för framgångsrika politiska och andra åtgärder.

Det finns anledning för Enheten för socialmedicin och epidemiologi att vara mer kritisk i användning av begrepp och terminologi för att inte agera ofrivillig budbärare åt sin motståndare och vilseföra läsaren.

Per-Åke Andersson
 Finspång

Ur flödet

 Organisationskulturen skapar vi inte genom det vi säger, utan genom det vi låter passera. #metoo #nykterfrizon.

Eva Blomqvist @iogteva

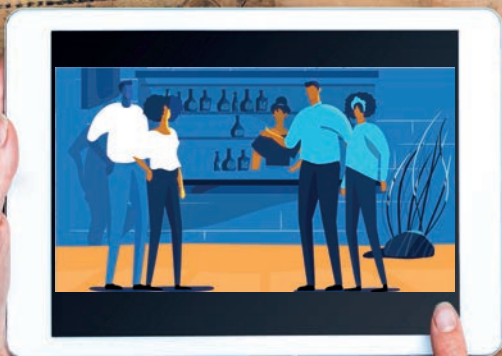
"Jag är en stark förespråkare för att vi ska hålla fast vid en stringent och restriktiv narkotikapolitik."

Annika Strandhäll,
 socialminister,
 SvD 17/1.

Foto: Kristian Pohl

Nyfiken på vårt internationella arbete?

Nu kommer filmen som på 2 minuter förklarar hur alkohol är ett utvecklingshinder. På dessa minuter får du höra hur alkoholindustrin agerar, hur alkohol påverkar en by i ett låginkomstland och hur föräldrars missbruk påverkar barns möjlighet att gå i skolan. Men också om vilka de mest effektiva sätten är att minska skadorna och hur alkoholprevention bidrar till att uppfylla de globala målen i Agenda 2030.

Se den själv, visa den för vänner, dela den på internet eller diskutera den i din förening.

Du hittar filmen på www.iogtntororelsen.se

IOGT·NTO·RÖRELSEN

”Myrtrafik” efter spritbussarna

Enligt myndigheterna har ”spritbussarna” försvunnit. Men IOGT-NTO-medlemmen Mikael Björnholm påpekar att det inte betyder att smugglingen är borta.

TEXT Eva Ekeröth

Smuggling I en uppmärksam rättegång 2017 dömdes flera personer till fängelse för resor de anordnat till Danmark och Tyskland, där personer hyrdes in för att följa med och uppge att en viss andel av lasten var deras. Under hösten kom också domar mot andra företag. Enligt myndigheterna har det lett till att verksamheten har upphört.

– Jag tycker att det verkar stämma, säger Mikael Björnholm, IOGT-NTO-medlem och bussförare i Östergötland, där det uppmärksammade bussföretaget höll till.

Bakom spritbussdomen ligger ett omfattande spaningsarbete av tullen och polisen. Fallet fick regeringen att ge myndigheterna i uppdrag att stoppa den illegala hanteringen av punktskattepliktiga varor. För att lyckas med det krävdes samverkan mellan flera myndigheter. Tullverket tog alkohol i beslag och gjorde brottsutredningar, Ekobrottsmyndig-

”Som busschaufför förstår jag inte hur de hann fram och tillbaka på den utsatta tiden utan att bryta mot lagen.”

heten bedrev förundersökningar, Skatteverket utredde, och Polisen har utfört fördjupade trafikkontroller av kör- och vilotider samt lastvikter.

Mikael Björnholm påpekar dock att smuglingen inte upphört.

- De har övergått till myrtrafik. Vanliga personbilar kör över Öresundsbron och sedan lastar de om i mindre lastbilar, skåpbilar eller släp, som är billigare i drift och svårare att upptäcka, säger han.

Detta har även Tullverket noterat. De skriver i ett pressmeddelande att: ”Busschaufförer och målvakter som tidigare påträffats i bussar har nu påträffats i myrtrafiken, trots att de redan är föremål för brottsutredning.”

Att fokusera på andra saker än lasten anser Mikael Björnholm vara en bra strategi.

- Som busschaufför förstår jag inte hur de hann fram och tillbaka på den utsatta tiden utan att bryta mot hastighetsbegränsningar och bestämmelser om vilotider, säger han.

Han anser också att fordonen som smugglar alkohol ofta kör överlastade, och har ett förslag:

- Vid Shellmacken i Alby utanför Stockholm finns sensorer i vägen som visar vikten på fordonet som passerar. Om man hade sådana vid gränsöverfarterna skulle det inte ta någon extra tid att väga fordonen, säger han.

Enligt Tullverket har den illegala hanteringen gett aktörerna stora vinster och dessutom försett underåriga med alkohol.

Myndigheterna bedömer att spritbussarna under 2016 genererade minst 300 miljoner kronor i brottsvinster, pengar som till stor del återinvesteras i den organiserade brottsligheten. Skattebortfallet uppskattas även det uppgå till minst 300 miljoner kronor.

Eva Ekeröth

Fakta

Enligt Tullverket har resultatet av satsningen mot spritbussar lett till att:

► Drygt 145 000 liter alkohol beslagtogs.

► Målvakter har dömts till fängelse och utvisning.

► 675 000 kronor har utfärdats i transporttillägg.

► 6 miljoner kronor i alkoholskatt till staten.

► 3 miljoner kronor i böter för överlast, missbruk av kör- och vilotider etcetera.

Britter vill stoppa flygfylla

Luftfara Antalet flygpassagerare som varit så berusade att de utgjort ett säkerhetshot har ökat med 50 procent uppger BBC. För att komma till rätta med problemet planerar brittiska myndigheter att begränsa försäljningstiderna i flygplatsernas barserveringar. I dag får de sälja alkohol dygnet runt. Inte heller svenska flygplatser har tidsbegränsningar för alkoholförsäljning.

Eva Ekeröth

Foto: Nicolas Raymond/Flickr CC-by 2.0

Starköl i finska mataffärer

Lagstiftning Sedan årsskiftet kan finländarna köpa starköl och alkohol i mataffärerna, i kiosken och på macken. Beslutet fattades bara två veckor tidigare. Johnny Foglander, politisk sekreterare på IOGT-NTO, tycker det är väldigt märkligt att Finland väljer att gå emot all vedertagen forskning, och de rekommendationer som finns för en effektiv alkoholpolitik.

En annan nyhet i lagen är att så kallade mikrobryggerier kan ansöka om tillstånd för att sälja direkt till kunderna, maxnivån för alkohol är då 12 procent.

Alko, den statligt ägda detaljhandelskedjan, som nu blir av med en del av sitt monopol, utökar sina öppettider till klockan 21 på vardagar och till 18 på lördagar.

Anna Fredriksson

83

procent av svenskarna säger nej till att avkriminalisera narkotika.

Källa: Svenska Dagbladets Sifo-undersökning.

Statlig vinkurs

Vinkultur Statliga Medelhavsmuseets vinkurs är populär. Vin är kultur och det är inte konstigare att arrangera vinprovning än en kurs om téer, menar museet. Sven Andréasson, professor i socialmedicin, håller inte med.

–Det bryter mot idéen om att ha en restriktiv utskänkning av alkohol, och kan inte ingå i museets uppdrag, säger han.

Anna Fredriksson

Illustration: iStockphoto

Svenskar satsar på cannabisaktier

Börsen Värdet på aktien i det kanadensiska bolaget Aurora Cannabis har på kort tid ökat med 348 procent. Den är nu femte vanligaste utlandsaktien hos nätmäklar-företaget Avanza rapporterar SVT. Orsaken är att cannabis kan bli lagligt i Kanada till sommaren.

Eva Ekeröth

Dömd för knarkfest

Fängelse En skotsk kvinna har dömts till drygt sju månaders fängelse för att ha upplåtit sitt hus till en tonårsfest där en 16-årig flicka avlidit rapporterar BBC. Kvinnan ska dessutom ha försett fest-deltagarna med cannabis.

Eva Ekeröth

Foto: Rene Dana/Flickr CC-by 2.0

Ny lag ska ge hjälp till spelberoende

Spelberoende likställs nu med beroende av alkohol och andra droger. En lagändring ger kommunerna ansvar för stöd och behandling.

Lagstiftning Sedan 1 januari likställs spelberoende med beroende av alkohol, narkotika och andra substanser. Kommuner och landsting är skyldiga att förebygga och ge stöd och behandling till personer som har problem med spel om pengar.

2015 uppgav 90 procent av kommunerna att de behövde mer kunskap om spelproblem, men i Norrköping är behandlingsteamet väl förberedda.

–Visst skämtar jag lite när jag säger att vi är redo för att möta anstormningen.

Det kommer att bli en viss fördröjning 2018, men sedan tror jag att det kommer en rejäl ökning av personer som söker vår hjälp, säger enhetschefen Thomas Albrecht på Socialkontoret i Norrköping.

Anställda i behandlingsteamet har utbildats på Karolinska institutet i Stockholm i den metod som tagits fram för just spelberoende. Den utgår från KBT (kognitiv beteendeterapi) och i genomsnitt rör det sig om tolv samtal.

Folkhälsomyndigheten räknar med att ungefär två procent av den vuxna befolkningen har spelproblem. För cirka 31 000 personer är problemen så allvarliga att det kan röra sig om ett beroende.

Anna Fredriksson

Surahammars alkoholförbud fick nobben

Alkohol Surahammars kommun ville stoppa alkoholdrickande på offentliga platser. Alkoholhaltiga drycker över 2,25 volymprocent skulle endast i samband med tillåten utskänkning av alkohol få drickas utomhus på offentliga platser. Det

rapporterade VLT i höstas. Länsstyrelsen menar dock att förbudet är för omfattande och krockar med en annan paragraf i den lokala ordningsstadgan.

I stället för alkoholförbud på alla offentliga platser har kommunen nu listat specifika platser,

framförallt i de centrala delarna av Surahammar, Ramnäs och Virsbo där förbud gäller. Men även badplatser, skol- och förskolegårdar, lekpark, områden runt idrottsanläggningar och järnvägsstationerna omfattas.

Ulrica Ambjörn

Högre krav på vinproducenter

Skärpning Miljö och sociala frågor ska väga lika tungt som kvalitet när Systembolaget fattar beslut om vilka produkter de ska ha i sortimentet. Det har regeringen bestämt.

–Det är bra att regeringen förtydligar avtalet. Staten förväntar sig att vi växlar upp vårt hållbarhetsarbete ytterligare. Det kommer nu in i våra inköpsvillkor. Först då blir det kraft bakom orden. Det här får inte bli en paperstiger, säger Lennart Agén, chef för press och samhällsrelationer, på Systembolaget.

Redan i dag gör Systembolaget ett omfattande kontrollarbete med hjälp av den internationella organisationen BSCI. Nu ska dock arbetet tas ett steg till. Om det kommer att påverka sortimentet är ännu oklart.

Eva Ekeroth

Foto: iStockphoto

25

Länder finns representerade bland de institutioner, organisationer och enskilda från 25 länder som har skrivit under kvinnoorganisationernas samarbetsråd i alkohol och narkotikafrågor, KSAN:s, uppdrag för en global alkoholkonvention.

Unga föräldrar väljer vitare jul

Vit jul Yngre föräldrar drar ned på alkohol i större utsträckning än äldre när de firar jul tillsammans med barn. De yngre är också oftare nykterister, 24 procent av föräldrar under 35 år, jämfört med 15 procent av föräldrar över 35 år. Mammorna är oftare nykterister än papporna; 22 procent jämfört med 11 procent. Det visar en undersökning som Kantar Sifo gjort på uppdrag av IOGT-NTO.

Eva Ekeroth

Foto: iStockphoto

KOMMENTAR

Eva Ekeroth
Reporter

Ljuspunkter ger hopp

Bland nyheterna i det här numret av Accent kan vi läsa om hur finländare nu kan köpa starköl i livsmedelsbutiker, att cannabis-aktier stiger i värde eftersom svenska investerare satsar på att Kanada kommer att legalisera cannabis, och att Surahammar får nej av Länsstyrelsen när de vill förbjuda alkoholkonsumtion på offentliga platser.

I Danmark är det sedan årsskiftet lagligt att odla cannabis för medicinskt bruk. Tomatodlare ställer om till cannabisodling och ser framför sig att Odense

”Kanske kan vi komma ett steg närmare en global alkoholkonvention.”

ska bli cannabishuvudstad. I Sverige hotas monopolet av förslag på att låta producenter sälja alkohol direkt till besökare, av internethandlare som försöker efterlikna butiker, och av lycköskare som marknadsför alkohol i oreglerade former: fryst som glass, eller torkad till pulver.

För oss som tror att det är bra att tillgången på beroendeframkallande preparat är begränsad, och inte kopplade till privata vinstintressen, känns det stundtals tröstlöst.

Men det finns ljuspunkter: Den estniska regeringen har infört en rad restriktioner och lyckats minska alkoholskadorna. Grönland såväl som Irland och Litauen har infört restriktioner för alkohol. I Skottland blir minimipriser verklighet efter många års kamp, och nu kommer ett svenskt förslag på förbud mot kommersiell annonsering för alkoholdrycker i sociala medier. Låt oss hoppas att 2018 fortsätter i den riktningen.

Kanske kan vi då komma ett steg närmare en global alkoholkonvention. Om en sådan får samma drastiska effekt som tobakskonventionen skulle mycket vara vunnet.

➔ Läs sista delen i vår serie om alkoholindustrin, sidan 20–25.

”I dag kan jag säga nej till droger”

En flytt på nästan hundra mil gav rapparen *Dioniso* ”Stizu” *Intchasso* kraft att lämna droger och våld och starta på nytt. I dag finner han inspiration i lugnet i norrländska Älvsbyn.

TEXT Maria Bard FOTO AnnaCarin Isaksson

LEGEND

”Jag har faktiskt lärt mig mycket ’naturgrejer’ bara genom att umgås med folk här, som att göra upp eld.”

Ljuset från den stigande morgonsolen reflekteras i ett tunt lager frost som lagt sig över hus och gator i Älvsbyn i Norrbotten. Luften är hög och klar och det är helt tyst. Här finns ett litet centrum för de 5 000 invånarna, samt omgivningar med milsvida skog och hisnande natur. För Dionisio Intchasso, som är uppvuxen i Skogås söder om Stockholm, är en livsstil som präglas av skog och friluftsliv något helt nytt. Som barn och tonåring vistades han i princip aldrig i naturen. Men här är det omöjligt att inte bli påverkad

– Det är sällan jag ger mig ut i skogen på eget initiativ, och jag kommer nog aldrig att bli en ”naturmänniska”. Men jag spelade in en av mina musikvideos på Hundberget här i Älvsbyn. Jag ville ha den fantastiska vyn som man har där uppe. Och jag har faktiskt lärt mig mycket ”naturgrejer” bara genom att umgås med folk här, som att göra upp eld till exempel, säger han.

I ett **trevåningshus** intill vägen som går genom byn bor han med sambon Helena Ohenoja. Tillsammans har de 7-åriga dottern Jasmine, ett sprudlande energiknippe. För tillfället råder en sömndrucken söndagsstämning hemma i trerummaren, men på måndag tar Dionisio Intchasso bilen de få kilometrarna till industriområdet där han jobbar som montör. Till en början saknade han storstadens utbud och tempo, men i dag vet han att Älvsbyn med största sannolikhet blev hans räddning. Flera av hans gamla vänner har dött på grund av sitt drogberoende.

– Det blev tyngre droger för varje år

som gick. I dag kan det räcka med att jag åker ner till Stockholm och hälsar på, så kan jag känna vibben från förr. Det är bara det att jag har blivit så stark att jag kan säga nej. Hade jag inte varit här de här åren, hade jag kanske inte kunnat bygga upp den styrkan.

I **Skogås** bodde med sin pappa. Mamman bodde kvar i Guinea i Afrika. Dionisio Intchasso hade många vänner och under barndomen var fotboll hans stora passion. Pappan jobbade långa dagar och hade svårt att hantera sonens sökande tonårsjag. Dionisio Intchasso minns att han ofta kände sig övergiven och fick dålig självkänsla. I skolan såg han upp till de tuffa, äldre killarna, och ville gärna bli en del i deras gäng. Där kände han sig sedd.

– Jag hamnade i ganska dåligt sällskap. Men de här killarna tog in mig i sin gemenskap och jag trodde att jag var mig själv med dem. Och så började jag hålla på med det som de höll på med. Sakta men säkert smög sig drogerna in, berättar han.

För att bli **accepterad** i gänget upplevde Dionisio Intchasso att han var tvungen att vara någon annan än den han var. Det blev en ond cirkel. För att passa in var han tvungen att vara tuff, kall och aggressiv – men för att klara av att vara den personen var han tvungen att ta droger.

– Så fort drogerna inte var i mig var jag en helt annan människa. Till slut var jag väldigt förvirrad av alltsammans och fick mycket ångest av sådant som jag gjorde. Vem var jag egentligen?

Under påverkan av drogerna blev våld ►

► **Dionisio Intchasso** gör musik under artistnamnet **Stizu**.

och kriminalitet ett en del av vardagen. Men trots att han mådde allt sämre hade han inga tankar på att ge upp sitt destruktiva liv. Slutligen, 21 år gammal, dömdes han till ett fem år långt fängelsestraff för grov misshandel och narkotikabrott. I fängelset fanns alla möjligheter att fortsätta en kriminell karriär och att ta droger, vilket mycket väl hade kunnat bli fallet. Men då hände något som förändrade allt.

– En dag fick jag ett samtal om att jag skulle bli pappa. Då hade jag ett skäl att lägga ner, det var något som var större än mig själv.

Nu såg han en chans till att leva ett annat liv. Han började tänka på killen som han var innan drogerna kom in i hans liv, pojken som älskade fotboll. Det var den

killen han ville hitta tillbaka till. Som pappa ville han inte missa chansen att ge sitt barn det han själv saknat – en närvarande förälder. När barnets mor flyttade till Luleå, valde Dionisio Intchasso därför att förlägga sista delen av straffet på ett behandlingshem i närbelägna Älvsbyn.

► DIONISIO "STIZU" INTCHASSO

Ålder: 34 år **Familj:** Sambo, två döttrar och en bonusson. **Yrke:** Montör **Bor:** I en trea i Älvsbyn **Intresse:** Producerar hiphop under artistnamnet Stizu. Ingår i musikkollektivet New Channel Entertainment. Vill du lyssna – sök på Stizu på Spotify.

– För att kunna gå framåt var jag tvungen att acceptera att jag måste ta hjälp. Jag tog de sista fyra månaderna av straffet på behandlingshemmet, men valde sedan frivilligt att stanna ett helt år.

Med behandlingspersonalens stöd vände han sig vid sitt nya drogfria liv i lagom takt. Han började i folkhögskolan i Älvsbyn och fick hjälp med att skaffa lägenhet. Han hade inte bött ensam tidigare, men personalen ställde upp med allt, från skjuts om han behövde åka någonstans, till att hjälpa honom med bankärenden.

– Hade jag åkt tillbaka till Stockholm direkt efter behandlingen hade risken varit stor att jag gått tillbaka till mitt gamla liv. Där hade jag ingen lägenhet och ingen som kunde hjälpa mig med ►

◀ **Familjen är viktig för Dionisio Intchasso. Som pappa vill han ge sina barn det han själv saknat.**

saker. Det är nog det som många gör fel. De kommer ut i samhället direkt och har ingen trygghet. Det blir så pass jobbigt att man går tillbaka i samma hjulspår.

Det är tydligt att familjen är en stark drivkraft i Dionisio Intchassos liv. Ibland händer det att han tänker att det skulle vara kul att ta en öl, men han skulle aldrig riskera att förlora det som har tagit honom så många år att bygga upp. Han har ju facit på hand. Sambon Helena Ohenoja vill göra allt hon kan för att stötta. De har bott tillsammans sen Dionisio Intchasso kom ut från behandlingshemmet, och hon minns första gången som de träffades på ett gym i Älvsbyn. Han var rolig och charmig och hon föll direkt. Att han var öppen med sin bakgrund och sin historia var inget som avskräckte henne.

– Jag var kär helt enkelt. Och det gick ju bra. Min magkänsla var ju rätt, säger hon.

En annan stark drivkraft är musiken. Genom den kan han bearbeta tankar och känslor. Och det har börjat hända saker. Under hösten hamnade hans låt *Hojta på mig* i topp på listan P3 Osignat, och därefter har skivbolag hört av sig. Replikalen ligger bara ett kvarter från bostaden. I källarlokalen ryms trummor, gitarrer, en soffa och fätöljer. När dottern har somnat på helgkvällarna sitter Dionisio Intchasso gärna vid datorn och mixerbordet i replikalen fram till midnatt.

Att han i musikbranschen riskerar att komma i kontakt med alkohol och andra droger är inget som oroar honom.

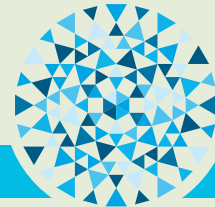
– Det många inte förstår är att det finns väldigt mycket droger i omlopp även på fängelserna. Kunde jag säga nej till folk som höll på med grejer där, så kan jag göra det nu. Jag måste inte göra saker för att folk ska tycka att jag är häftig eller så, säger han.

Dionisio Intchassos nyktra liv avspeglas även i låttexterna. Under ungdomstiden handlade musiken till största del om att vara någon, och om att sticka ut. I dag kommer den från hjärtat.

– Förr tyckte jag att hiphop handlade om att vara tuff, att prata om droger och kvinnor. Men jag tror att många såg igenom det. I dag skriver jag om sådant som jag ser och känner som en nykter person. Som en farsa, och som någon som älskar sin nästa. Skriver jag om sådana saker så blir det bra. ✪

Normalia

– här och i världen

Nu kommer fördjupningen till studiematerialet Normalia, som IOGT-NTO och NBV tagit fram om normer och förväntningar av olika slag.

Materialet består av tre tematiska områden, med tre-fyra studiepass vardera. Innehållet bygger på korta, filmade intervjuer med både forskare och personer från IOGT-NTO-rörelsens partnerorganisationer runt om i världen.

Utifrån dessa personers tankar och erfarenheter kring alkohollnormer väcks frågor och funderingar som deltagarna kan diskutera och reflektera över.

De tre tematiska spåren är:

- **Se alkohollnormen**
– hos dig och i världen
- **Botten upp**
– manlig och kvinnlig alkohollnorm
- **Med alkohollnormen i resväskan**
– om alkohol och turism

Har du frågor så får du gärna mejla oss på:
info@iogtntororelsen.se eller info@nbv.se

Riskfyllt sex när unga dricker

Många unga utsätter sig för risker när de har sex alkoholpåverkade. Det visar en studie av besökarna vid Stockholms läns ungdomsmottagningar.

TEXT Eva Ekeröth

Alkohol Undersökningen, som genomförts av Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem, STAD, visar på oroande tendenser.

– Vi ser att ungdomarna som besöker ungdomsmottagningarna har debuterat tidigare med alkohol, och oftare testat någon annan drog, vanligen cannabis, jämfört med till exempel ungdomarna i CAN:s gymnasieundersökning, säger Pia Kvillemo, forskare på STAD och en av de två rapportförfattarna.

En tredjedel av de unga har gjort saker under inflytande av alkohol som de inte skulle gjort nyktra.

– De har oftare än unga i jämförbara studier glömt att skydda sig vid sex, eller haft sex som de ångrat efteråt. Flera har också gjort sexuella handlingar som de ångrat, säger hon.

Hälften av de som deltog i undersökningen har under alkoholpåverkan låtit

”De har glömt att skydda sig vid sex. Flera har också gjort sexuella handlingar som de ångrat.”

bli att använda skydd när de haft sex, drygt 40 procent har glömt att använda skydd, och lika stor andel har haft sex som de ångrat efteråt.

Så många som 62 procent av ungdomarna i undersökningen dricker riskabla mängder alkohol. Det är stor skillnad mellan de som studerar och övriga. Av de studerande är 55 procent riskkonsumenter, jämfört med 79 procent av dem som inte studerar.

Studien visar också att det är skillnad i risktagande mellan de ungdomar som dricker riskabla mängder alkohol och de som dricker mer måttligt:

I gruppen som dricker riskabla mängder har 54 procent glömt att använda skydd, jämfört med 22 procent av de andra. Struntat i att använda skydd har 65 procent av riskkonsumenterna gjort mot 30 procent av de som inte har en riskabel konsumtion.

Riskkonsumenterna har också ångrat sex oftare än de övriga; 48 procent jämfört med 32 procent. De har också oftare gjort sexuella handlingar som de inte skulle gjort nyktra; 40 procent jämfört med 23 procent.

Syftet med kartläggningen är att undersöka behovet av att öka och sammanställa kunskapen om förebyggande arbete på ungdomsmottagningar. Men Pia Kvillemo hoppas också att STAD tillsammans med ungdomsmottagningarnas personal ska kunna utveckla metoder för att stärka det alkohol- och drogförebyggande arbetet, med fokus på sexuell hälsa.

En övervägande majoritet av ungdomsmottagningens besökare, mellan 80 och 90 procent, är flickor. Pia Kvillemo tycker att det visar att ungdomsmottagningarna är ett utmärkt ställe att nå flickor och unga kvinnor.

I korthet

328

ungdomar mellan 15 och 27 år besvarade enkäten. 89 procent var flickor, 10 procent pojkar och knappt en procent annat kön.

61,7

procent av de medverkande hade en riskfylld konsumtion av alkohol. Av dessa hade 54 procent glömt att använda skydd när de hade sex under alkoholpåverkan och 65 procent struntat i det, jämfört med 22 procent, respektive 30 procent av de övriga.

Totalt intervjuades 11 barnmorskor och 11 kuratorer från 11 ungdomsmottagningar. Studien har genomförts av STAD och finansierats av Folkhälsomyndigheten.

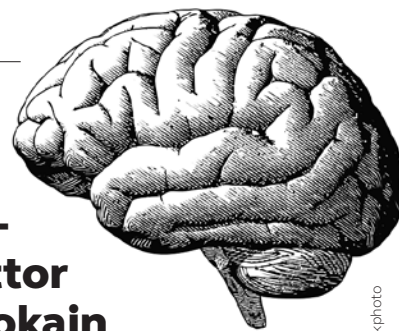

Illustration: iStockphoto

Alkoholvana råttor vill ha kokain

Hjärnprogrammering En studie publicerad i Science Advances visar att råttor som fått alkohol en längre tid gärna vill ha kokain. Forskarna fann att två proteiner i hjärnan brutits ner under den långvariga alkoholanvändningen. De nedbrutna proteinerna kan alltså ligga bakom den omprogrammering av hjärnan som ökar risken för kokainberoende. Däremot var inte råttor som först fått kokain mer angelägna om att få alkohol.

Eva Ekeröth

Foto: iStockphoto

Så påverkar föräldrar sina barns drickande

Alkoholvanor En nära relation mellan barn och föräldrar skyddar ungdomar mot problem med alkohol. Det visar en sammanställning gjord av australiensiska forskare som refereras av Folkhälsomyndigheten. Att som förälder själv dricka i närvaro av barnen är däremot en riskfaktor. Att rikta förebyggande åtgärder mot föräldrar kan därför vara effektivt om man vill minska ungdomars konsumtion av alkohol.

Anna Fredriksson

”Förläng inte öppettiderna – det leder till mer våld, mer lidande för de drabbade och mer kostnader för samhället.”

Forskarna Fredrik Spak, Claudia Fahlke och Frida Dangardt i en debattartikel i GP apropå en motion om förlängda öppettider på Göteborgs krogar.

Så orsakar alkohol cancer

En brittisk studie av blodstamceller ger nya ledtrådar till varför alkohol ökar risken för cancer.

Cancerforskning Alkohol ökar risken för en rad olika former av cancer. Exakt hur det går till har forskarna inte helt kunnat förklara, men det förefaller som om flera mekanismer ligger bakom. Det skriver Medical News Today. Forskare från MRC Laboratory of Molecular Biology i Cambridge i Storbritannien har försökt få en klarare bild genom att titta på blodstamceller hos djur.

Det visade sig att den acetaldehyd som bildas när alkohol förbränns i kroppen kunde skada DNA-sekvenser i blodstamceller. Kromosomerna bytte plats och DNA-strängen var permanent förändrad.

– Vissa typer av cancer utvecklas på grund av skada på DNA, medan andra inträffar slumpvis. Vår studie visar att alkohol ökar risken, säger Ketan Patel, huvudförfattare till studien, till Medical News Today.

När alkohol bryts ner i levern bildas det giftiga ämnet acetaldehyd. Det förbränns i sin tur av enzymet ALDH och blir till acetat som kroppens celler kan använda som bränsle. De som har låga nivåer av ALDH förbränner acetaldehyden sämre och det giftiga ämnet blir kvar i kroppen längre. Hos möss som saknar ALDH har forskarna sett att DNA skadas fyra gånger så ofta av alkohol, som hos ALDH-producerande möss.

– Vår studie visar att oförmåga att förbränna alkohol effektivt kan leda till högre risk att drabbas av skador på DNA och därmed vissa cancersjukdomar, säger Ketan Patel.

Han tillägger att det inte krävs brist på ALDH för att få cancer av alkohol.

– Det kan drabba alla, säger han.

Studien har nyligen publicerats i tidskriften Nature.

Eva Ekeröth

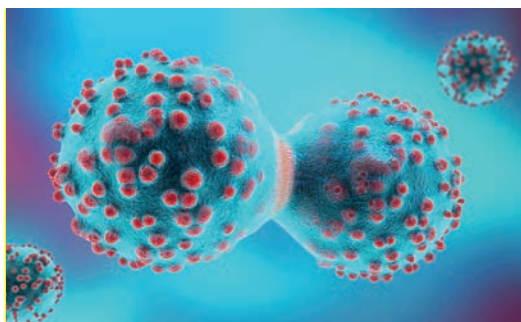
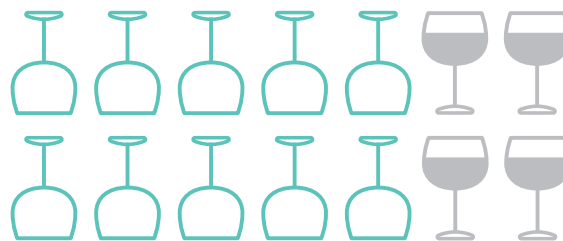

Foto: istockphoto

Skadat DNA i blodstamceller kan kanske förklara hur alkohol kan orsaka cancer.

Stora hälsovinster med en vit månad

Hälsa I en studie gjord på forskningstidskriften The New Scientists 14 anställda, fortsatte fyra att dricka som vanligt medan tio avstod. De som avstod fick drastiska förbättringar av sina värden. Leverfetterna minskade med i genomsnitt 15 procent, blodsockervärdena sjönk med 16 procent, vikten med 1,5 kg och kolesterolvärdena fem procent.

Eva Ekeröth

449 milliliter

Så mycket rymmer nu ett stort vinglas. Brittiska forskare har funnit att glaset blir allt större, vilket kan påverka konsumtionen. Källa: British Medical Journal.

Droger inte vanligare bland ensamkommande

Kartläggning Det går inte att säga generellt att narkotikaanvändning skulle vara vanligare bland ensamkommande ungdomar än bland andra.

– Trots den bakgrund de har så klarar de flesta sig, säger Åsa Domeij, utredare på Folkhälsomyndigheten när myndigheten redovisar regeringsuppdraget att, i samråd med Socialstyrelsen, kartlägga narkotikavänor bland ensamkommande upp till 21 år.

Debutåldern är högre för ensamkommande än för andra ungdomar. Droganvändningen är i genomsnitt åtta procent. Viss anledning till oro finns ändå: ensamkommande har i högre utsträckning fått vård för substansbruk. Vissa har använt droger redan innan flykten, vissa börjar under flykten, åter andra har etablerat droganvändning i Sverige.

Anna Fredriksson

Åsa Domeij

”Vänskapen gjorde att jag fortsatte forska om alkohol”

Forskaren Thor Norström

Vad är du mest stolt över att ha gjort under dina år som forskare?

– ECAS-projektet, European Comparative Alcohol Study. Vi visade att totalkonsumtionsmodellen gäller även i södra Europa, om än något svagare. Många hade hävdad att den bara gäller i Norden.

Hur kommer det sig att du forskar om alkohol?

– En engagerande omgivning. Jag skrev min avhandling 1981 om rattfylleri. Då kom jag i kontakt med den norske alkoholforskaren Ole-Jörgen Skog. Vi blev goda vänner, och den vänskapen hade stor betydelse för att jag skulle bli kvar.

Vad skulle du ha ägnat dig åt om du inte blivit forskare?

– När jag var tonåring drömde jag om att bli författare, men det låter så pretentiöst. Det var nog forskare jag skulle bli.

Hade du förväntat dig att du skulle få Systembolagets kunskapspris?

– Jag hoppades förstås, men jag hade inte förväntat mig det. Det finns så många andra värdiga pristagare.

Vad ska du göra med prispengarna?

– Jag har stor familj och ett stort hus, så de går nog åt.

Text: Eva Ekeröth Foto: Anna Simonsson

Professor i sociologi vid Stockholms universitet. Har fått Systembolagets kunskapspris på 100 000 kronor för att ha bidragit med ny kunskap på alkoholområdet, och för den betydelse den fått för en restriktiv alkoholpolitik i Sverige.

Mot alla odds

Kampen mot alkoholindustrin kan tyckas lika ojämn som en Davids kamp mot Goliat. Då kan det vara bra att hålla i minnet vem som vann – nämligen David.

TEXT Eva Ekeroth ILLUSTRATION Saga Bergebo

I en rad artiklar har Accent skrivit om alkoholindustrin; vilka ägarna är, vilka arbetsmetoder de använder, och vilka konsekvenser alkoholkonsumtionen får. Men det finns motkrafter. Ofta utgörs de av ideella organisationer och eldsjälar på olika nivåer.

Ett biståndsprjekt som inte gav förväntat resultat gjorde att Juliette Namukasa, chef för International Aid Services i Uganda, fick upp ögonen för alkoholens roll i att hålla människor kvar i fattigdom.

– Vi fick biståndspengar för att starta ett projekt för rent vatten, sanitet och säker livsmedelshantering, men vi märkte att resultaten uteblev. Människorna i byn vi jobbade med hade sagt att om de bara fick hjälp med utsäde och att köpa oxar skulle vi se en förändring på två år – men inget hände.

Anledningen var att männen var upptagna med att dricka alkohol och lämnade allt arbete åt kvinnorna.

– När vi såg hur kvinnorna fick slita så

vände vi oss till våra bidragsgivare och sa att vi behöver börja jobba med alkoholproblemen för att kunna nå målen, säger hon.

Det ledde till att AIS fick medel för att starta arbetet mot alkohol.

– Vi bjöd in kvinnorna och bad dem lista alla fördelar och nackdelar med alkohol. De kom på många fördelar; det är en del av vår kultur, för många handlade det om deras försörjning; det är ofta kvinnor som tillverkar alkohol medan det är männen som dricker den. Men snart kom de fram till att nackdelarna övervägde, säger Juliette Namukasa.

Kvinnorna fick sedan i uppgift att spara alla pengar de tjänade på att brygga och sälja alkohol under tre månader.

– Vi fyllde på med bidrag och pengarna användes sedan till grundplåt för att starta företag i stället för att sälja alkohol. Någon startade grisuppfödning, en annan köpte en get, andra utvidgade sitt lilla jordbruk eller köpte en bit mark, men de

flesta blev återförsäljare av matvaror.

Projektet startade i nio byar i norra Uganda 2012.

– Redan när vi publicerade den första resultatrapporten 2014 såg vi stor skillnad mot tidigare. Vi kallar det för Resan. De här byarna har gjort en riktig resa, säger hon.

Även Lars Mannberg, regionchef för IOGT-NTO i Östafrika, vittnar om att kvinnorna har en nyckelroll.

– När hushållspengarna går till alkohol får familjen svälta. Det är för det mesta männen som dricker. Därför fungerar det så bra att hjälpa kvinnorna. När de får egna medel sker något. Kvinnornas självförtroende ökar. De vågar säga ifrån och finner sig inte i våldet som följer i alkoholens spår, säger han.

Det han syftar på är projekt, där kvinnor får mikrolån eller startbidrag för att starta ett eget företag.

– Jag har sett exempel på att det lett till att mannen slutat supa och istället ►

hjälp sin fru genom att stå i hennes kiosk eller butik. När man stärker kvinnorna betyder det ofta att barnen får det bättre. De kan gå i skolan, våldet i hemmet minskar och familjen får tillgång till hälso- och sjukvård, säger han.

Att få ner alkoholkonsumtionen är det bästa sättet att hjälpa kvinnorna anser han.

– Skulle man få ner alkoholkonsumtionen skulle kvinnornas situation förbättras avsevärt. För att komma åt problemet behöver man involvera byäldsten, men om de själva hör till dem som dricker för mycket är det inte så lätt att få dem att förstå att alkohol genererar våld. Kommer man åt alkoholen kommer man också åt hiv-smittan. I byar där tillgången på alkohol är stor är också förekomsten av hiv-smitta hög, säger han.

Att arbeta med individer kan snabbt

”Arbetet mot alkohol är det mest effektiva och inspirerande av allt vi jobbar med.”

Juliette Namukasa

Foto: Eva Ekeröth

ge synligt och uppmuntrande resultat, men utan regleringar faller nya individer in i beroende i en aldrig sinande ström.

– Tillgången på alkohol i Uganda är mycket stor. Alkoholen är billig och det finns ingen reglering av försäljningen. En flaska öl med en styrka på 4,5 procent kostar motsvarande 6–8 svenska kronor. Då är det en kontrollerad produkt som främst konsumeras av de rika, säger Juliette Namukasa, och fortsätter:

– Portionsförpackad sprit kan du köpa i praktiska engångsförpackningar på en deciliter. En sådan innehåller 40-procentig sprit och kostar omkring två kronor. Lokalt produceras ännu starkare sprit. Den kan vara så stark att det börjar brinna om du tänder en tändsticka, omkring 80 procent. Den är ännu billigare.

Det finns en åldersgräns på 18 år, men enligt Juliette Namukasa är det ingen som följer den.

- Barn kan skickas till baren för att handla åt sina föräldrar. Alkohol bryggs också i hemmen så tillgången är god under alla omständigheter.

Ändå tycker hon inte att arbetet är tröstlöst.

- Jag blir uppmuntrad av de solskenshistorier jag ser och hör. Arbetet mot alkohol är det mest effektiva och inspirerande av allt vi jobbar med. Vi arbetar också långsiktigt med att försöka få till en reglering. Genom nätverket Uganda alcohol policy alliance, UAPA, lobbar vi mot regeringen för att få till en nationell kontrollpolitik, säger hon.

Det räcker dock inte enligt Juliette Namukasa.

- Restriktioner hjälper inte om inte människornas attityder ändras. Vi måste också få folk att förstå problemet för att de ska acceptera restriktionerna, säger hon. ✖

Sverige går åt fel håll

Andra länder går i restriktiv riktning, men inte Sverige.

Den mellanstatliga Organisationen för ekonomisk påverkan, OECD, förordar flera politiska åtgärder för att komma till rätta med alkoholens kostnader: höjda skatter, högre priser, reglering av marknadsföringen, rådgivning till högkonsumenter och skärpning av rattfyllerilagrar.

Sverige har relativt höga skatter och lever hyfsat upp till många av kraven, men medan andra länder går i mer restriktiv riktning så går de flesta ändringar i svensk politik åt andra hållet.

Ett drömscenario för många organisationer är att alkoholen ska få sin egen ramkonvention motsvarande tobakskonventionen. Bland annat har Kvinnoorganisationernas samarbetsråd i alkohol- och narkotikafrågor, KSN, under två års tid genomfört en namninsamling till stöd för kravet på att regeringen ska ta initiativ till en global alkoholkonvention. Den har nyligen överlämnats till Socialdepartementet.

Samma uppmaning till regeringen riktar också kommittén för jämlik hälsa, som i sitt betänkande lämnat två förslag som rör alkoholområdet: dels att Sverige ska ta initiativ till en ramkonvention, dels att en årlig indexering av punktskatterna på alkohol ska ske kopplat till konsumentprisindex, så att alkoholen inte sjunker i pris jämfört med andra varor.

- Det skiljer fem år i livslängd mellan hög- och lågutbildade i Sverige och gapet ökar. Även om alla grupper får det bättre så får lågutbildade den minsta förbättringen. Och alkohol bidrar till skillnaderna, säger Denny Vågerö, professor vid Stockholms universitet, och en av ledamöterna i kommittén för jämlik hälsa, vid ett seminarium med Alkoholpolitiskt forum och IOGT-NTO.

Ewy Thörnqvist, generalsekreterare för tankesmedjan Tobaksfakta, bekräftar, vid samma seminarium, att tobakskonventionen är den viktigaste anledningen till den snabba utveckling som skett på det tobaksförebyggande området.

Ewy Thörnqvists tre tips för att få till stånd en alkoholkonvention:

- 1 Skaffa en stark ledare – tobaksmotståndet hade Gro Harlem Brundtland.
- 2 Enas om vad vi vet, var vi står och vilka budskap som fungerar.
- 3 Arbeta på alla nivåer, samhällsinstitutioner och ideella organisationer tillsammans på nationell, europeisk och global nivå.

Arbeta lokalt

IOGT-NTO:s strategi

IOGT-NTO:s strategi är att arbeta såväl globalt som nationellt och lokalt; med allt från att påverka politiken till att stötta enskilda projekt. Här är några exempel.

TEXT Eva Ekeroth

Sydostasien Niklas Martti

Programansvarig på IOGT-NTO:s internationella avdelning

Niklas Martti har just kommit hem från ett besök i Chang Mai i norra Thailand. Där har han träffat representanter för IOGT-NTO:s regionkontor och partnerorganisationen Thailand Karen Baptist Convention, TKBC.

–Området gränsar till Gyllene triangeln och hade tidigare stora problem med opium. År 2004 startade Thailand ett hårdfört krig mot narkotika. Regeringens utsända brände ner fält och många fångslades utan rättegång. Ingen vågade använda opium längre utan tog till alkohol i stället, säger han.

Att en drog byttes mot en annan gjorde att det inte blev någon förbättring.

–Medan problemet tidigare var att männen var passiva och inte gjorde någon nytta, blev de nu aggressiva och fick hälsoproblem, säger han.

Niklas Martti fick höra många berättelser.

–En man stal ris från sin familj och sålde det för att få pengar till alkohol. När hans fru saknade riset skyllde mannen på att hunden ätit upp det varpå frun slog ihjäl hunden.

Efter händelser som denna fick kvinnorna nog och fick hjälp av TKBC att angripa problemet med demokratiska metoder.

–De fick börja med att bokföra hur mycket pengar som lades ner på alkohol och vad alkoholen orsakade i form av skador och olyckor. Det ledde till ett gemensamt beslut att alkohol inte längre får säljas i byn. De försöker också få bort alkohol som självklar ingrediens på bröllop och andra stora fester, säger han.

Det ger resultat.

–Nu byggs nya hus, några familjer har fått råd att köpa bil och de har råd med sjukvård.

Foto: Eva Ekeroth

”Att en drog byttes mot en annan gjorde att det inte blev någon förbättring.”

Niklas Martti

Östafrika Johan Sundqvist

IOGT-NTO:s nyligen avgångna regionchef i Östafrika

–I Östafrika jobbar vi med att stötta de alkoholpolitiska nätverken för att få igenom regleringar, vilket är framgångsrikt. Hälsomyndigheterna är inte längre så benägna att ta till sig industrins argument, säger han.

IOGT-NTO stöttar också projekt för att stärka lokalsamhällen.

–Vi jobbar på att ändra normerna och skapa en annan kultur och en annan syn på alkohol. I Burundi, Uganda, och Tanzania, och till viss del även i Kenya, kan byarna stifta egna lagar så länge de inte går emot de nationella lagarna. Vill de ha kortare öppettider på barena så kan de besluta om det.

Att ändra attityder och öka medvetenheten tror han kan leda till förändring.

–Industrin är ju stor, men den är mycket mindre än alla människor i Afrika, säger han.

Foto: Malin Huusman

Nationellt Linda Engström

Ansvarig för strategisk utveckling på IOGT-NTO

– **Alkoholglassen fälldes** för sin utomhusreklam. I somras föreslog utredningen om vissa alkohol- och marknadsföringsfrågor att samma regler ska gälla för alla alkoholhaltiga produkter, och att glassen därmed ska säljas på Systembolaget.

– Spritbussarna är stoppade. Det är en stor framgång. Vi tror att vi har bidragit till att finansminister Magdalena Andersson tog initiativ till ett regeringsuppdrag där flera myndigheter samordnat sig kring illegal hantering av punktskattelikta varor. Och det verkar som om det fått stopp på trafiken. Det ger både minskad konsumtion och mer skatteintäkter till staten.

År 2011 anmälde IOGT-NTO några medieföretag för att de sände alkoholreklam i tv från Storbritannien, till en svensk publik, trots att sådan reklam är olaglig i Sverige.

– Att svenska myndigheter tog alkoholreklamen i tv vidare till EU-kommissionen får ses som en framgång även om vi inte vet hur det går.

– Näthandeln är det också väldigt tyst om. Den verkar inte ha blivit någon större succé.

Att bag-in-box-förpackningar nu identifierats som ett bidrag till ökad alkoholkonsumtion tycker Linda Engström också är ett steg i rätt riktning. Liksom att Centerpartiets stämma inte röstade för att avskaffa monopolet.

– Nästan hälften av ombuden var beredda att rösta bort monopolet, men så blev det inte, säger hon.

Hon anser att IOGT-NTO borde vara stoltare.

– Vårt uppdrag är att minska konsumtionen. Den har minskat sedan 2004, någon del i det borde vi kunna ta åt oss äran för.

Foto: Maria Zaitzewsky Rundgren

Internationellt Sara Heine

Chef för internationella avdelningen på IOGT-NTO

– **Vår partnerorganisation** i Serbien, CZOR, har lyckats föra in alkoholfrågan i ungdomsministeriet och i ungdomsnätverk. Det har lett till ett beslut om att ungdomsarrangemang ska vara alkoholfria. Ett stort framsteg när traditionen varit att ungdomsledarna haft med sig alkohol till arrangemang. Dessutom har många evenemang sponsrats av industrin, så beslutet kan ge ett ekonomiskt avbräck.

Tanzania har inte haft någon lagstiftning om alkohol.

– Men nu finns ett utkast. Bakom det ligger ett stort arbete från nätverket Tanzania Alcohol Alliance Network, TAANet, där flera av våra partnerorganisationer ingår.

Tanzania har också förbjudit alkohol i portionsförpackningar.

– Det är det sista av de afrikanska länder vi arbetar med som beslutat om förbud.

I Myanmar har IOGT-NTO hittat en ny samarbetspartner.

– Det är ett nätverk av kvinnoorganisationer. Det är mycket bra att vi fick kontakt med dem nu. Myanmar har precis öppnat för internationella företag. Heineken och Carlsberg är redan där, och det är jätteviktigt att få igenom en reglering nu. Det är mycket svårare att göra det i efterhand.

Foto: Maria Zaitzewsky Rundgren

”Tanzania har inte haft någon lagstiftning om alkohol.”

Sara Heine

Internationellt Kristina Sperkova

Ordförande på IOGT International

IOGT international har medlemsorganisationer världen över, varav IOGT-NTO är en. Förra året startade IOGT international en kampanj för att göra alkoholindustrins agerande synligt. Satsningen går under namnet Big alcohol exposed.

– Vi tror att fler skulle engagera sig i alkoholfrågor om de visste hur industrin bär sig åt, säger Kristina Sperkova, ordförande i IOGT international.

En svårighet är att många organisationer i andra länder får stöd av alkoholindustrin.

– Några forskare hjälper oss att ta fram ett analysinstrument som organisationerna ska kunna använda för att värdera samarbetet, säger hon.

Analysen görs enligt ett standardiserat formulär där sedan för- och nackdelar med samarbetet vägs ihop. Det kan även användas av akademiska institutioner.

– Vad innebär det att ta emot pengar av industrin? Hur mycket skadas vårt namn? Hur mycket tjänar industrin? Sedan blir det upp till varje organisation om de vill gå in i samarbetet, säger Kristina Sperkova.

Hon berättar om en organisation som tackade nej till samarbete.

– Organisationen Rise against hunger i Sydafrika erbjöds ett samarbete med ett alkoholföretag som skulle skänka en del av varje såld produkt till organisationen. De tackade nej eftersom de inte vill bidra till att fler drack alkohol för deras skull, säger hon.

Foto: IOGT International

📌 Läs alla sex delarna om den globala alkoholindustrin. Sök på #alkoholindustrin.

Så mycket lägger européer på alkohol

Européer dricker mest alkohol i världen. EU:s statistikkontor har undersökt hur stor andel av hushållsutgifterna som går till alkohol. Estland toppar listan och Sverige ligger på tolfte plats.

TEXT Eva Ekeroth ILLUSTRATION Malva Furst

30 000 fler misshandlade

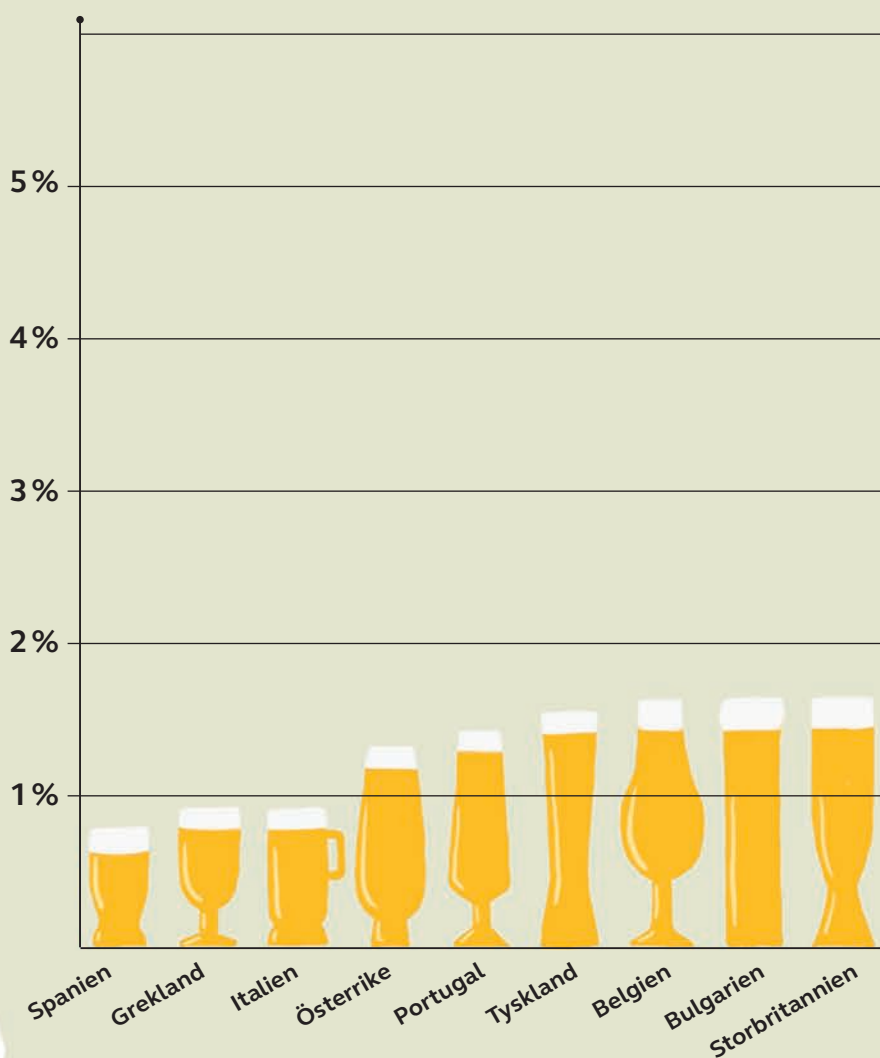
Det kan tyckas som om en liter alkohol hit eller dit, utslaget på ett år, inte har någon betydelse, men i en rapport från IOGT-NTO med flera, visades förra året att antalet misshandelsfall i Sverige skulle öka med 30 000 per år om alkoholkonsumtionen steg med en liter per person.

1,3 biljoner kronor

Över 130 miljoner euro, eller 1 288 miljarder kronor, lägger EU:s medborgare varje år på alkohol. Det utgör 1,6 procent av hushållsutgifterna och motsvarar 2 478 kronor per person.

Svenskarna ligger lite över snittet och lägger 2 procent av hushållsutgifterna på alkohol.

ANDEL AV HUSHÅLLSUTGIFTERNA

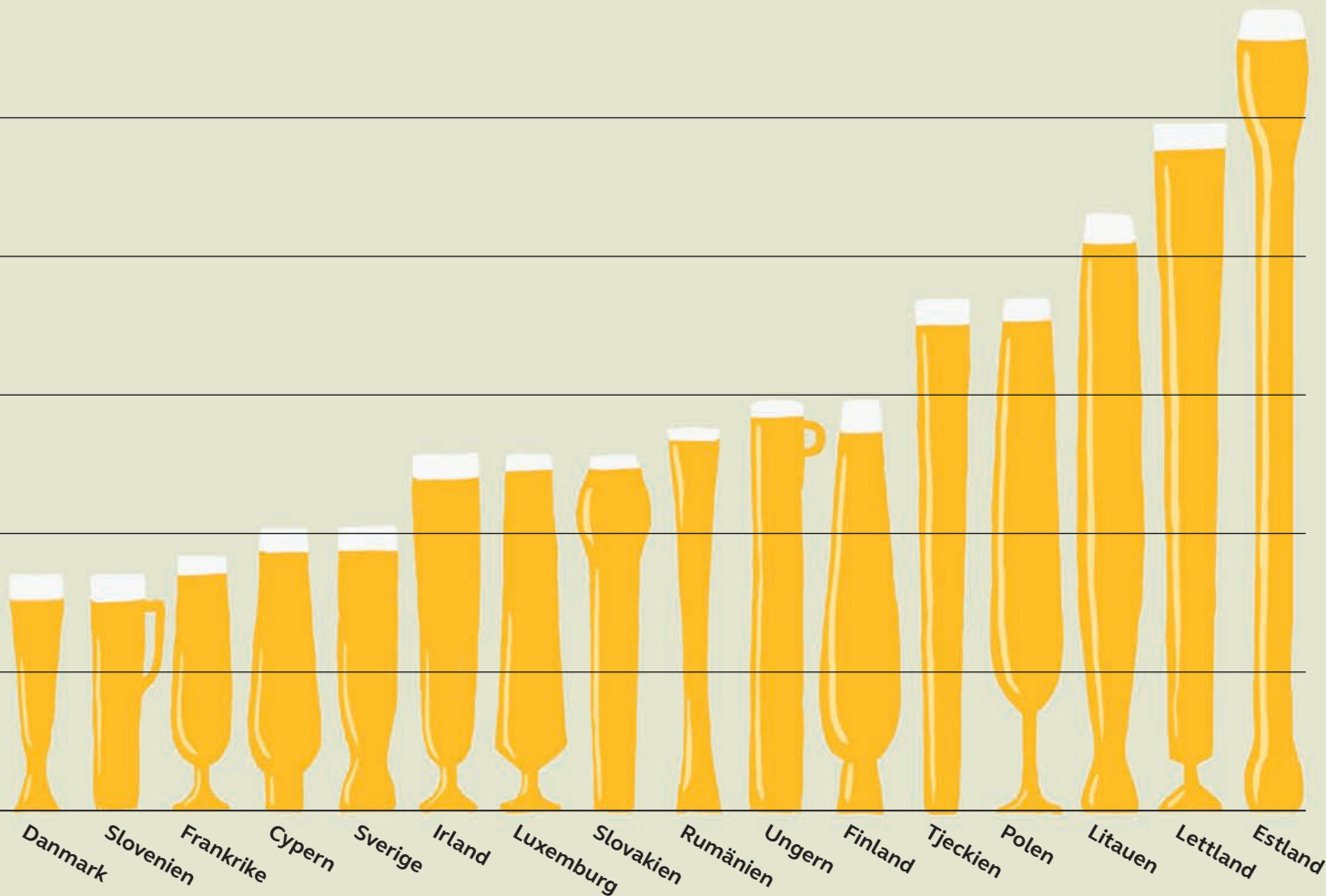
10,9 liter per år

Även om svenskarna lägger lite större del av utgifterna på alkohol innebär det inte att svenskar dricker mer än genomsnittet. Det beror på att alkohol är dyrare i Sverige än i många andra länder. 10,9 liter ren alkohol per år dricker en genomsnittlig europé medan svenskar dricker 9,2 liter. Enligt WHO beräknas mer än var tionde europé lida av beroende eller andra problem kopplade till alkohol.

996 cancerdödsfall

Alkohol bidrar till en rad olika sjukdomar, till exempel cancer. Kostnaden för sjukhusvård av cancer orsakad av alkohol i Sverige var mer än 320 miljoner kronor 2014. Samma år avled 996 svenskar av alkoholrelaterad cancer.

Kommande utbildningar och samlingar

Socialt forum

Den 4–6 maj 2018 är det återigen dags för en ny omgång av IOGT-NTO:s populära Socialt forum. Samarbetet med våra barn- och ungdomsorganisationer gör att alla över 5 år får delta i ett spännande program under helgen. Vi blandar prova-på-verksamhet och kurspass både för medlemmar som är nya i organisationen och de som verkligen vill fördjupa sina kunskaper inom det sociala fältet. Det kan till exempel handla om aktuell forskning och nya metoder inom socialt arbete.

► Läs mer på iogt.se/event/socialt-forum-2

Styrelsehelg

Nu kan du som sitter i en styrelse för en ideell förening gå en styrelseutbildning på Tollare folkhögskola tillsammans med andra för- eningsaktiva från olika organisationer. Under utbildningen får du som deltagare kunskaper som du har nytta av i ditt styrelseuppdrag. Vi kommer att utgå från praktiska exempel och du kommer att få ta del av andras erfarenheter och utmanas i ditt uppdrag.

Datum för nästa utbildningsträff: 24–25 mars.

► Läs mer på www.tollare.org

Valberedningsutbildning

Nu kan du som sitter i en valberedning för en ideell förening gå en valberedningsutbildning på Tollare folkhögskola. Under utbild- ningen får du viktiga kunskaper och verktyg att använda i ditt valberedningsuppdrag.

Datum för nästa utbildningsträff: 24–25 mars.

► Läs mer på www.tollare.org

TEMA

INNEHÅLL: 30 Mycket mer än söt läsk 34 Carl-Jan Granqvist satsar på naturliga smaker
37 Hantverksläsk i UNF:s box

Alkoholfria uppstickare

Mogna smaker och naturliga råvaror står i fokus för den alkoholfria trenden. Vi har träffat GBG Soda, Soda Nation och krögaren Carl-Jan Granqvist.

Mer än söt läsk

Alkoholfri dryck för vuxna är så mycket mer än söt läsk och mineralvatten. Med den alkoholfria trenden lanseras nu allt fler drycker som riktar sig till en vuxen målgrupp.

TEXT och FOTO Jens Wingren

◀ Nils Sörlin och Simon Svensson tillverkar sin soda på Rådanäs bryggeri utanför Göteborg.

”Vi vill ju vara där alkohol är verksamt, för vi vill vara det alkoholfria alternativet.”

Nils Sörlin

han ett stort lager av olika ölsorter, men när han skulle bjuda någon på alkoholfritt var det inte lika lätt. Efter lite experimenterande, främst med ingefärsdrycker, startade han en kickstarter som Nils Sörlin fick upp ögonen för.

Både Simon Svensson och Nils Sörlin har ett förflutet som ölnördar och ett intresse för smaker och bryggerihantverk. Men alkohol upplever de som allt mindre viktigt i ölnörds-kretsar.

– För några år sen var det de riktigt starka ölerna som dominerade. Nu har de lättare sorterna blivit allt vanligare. Inte minst för att de är lättare att sälja, säger Simon Svensson.

Intresset för ölsorter med låg alkoholhalt var också en tydlig trend under årets upplaga av Stockholm Beer & Whiskey Festival, där över 100 alkoholfria ölsorter serverades.

– Dagligvaruhandeln har också blivit allt mer intresserad av lokalproducerade produkter, säger Nils Sörlin.

Men att brygga helt alkoholfritt är fortfarande rätt komplicerat, och det var så idén om att tillverka andra alkoholfria drycker föddes. GBG Sodas första två produkter är en dricka gjord på humle och en på ingefära. Men de vill helst inte kalla dem för en läsk.

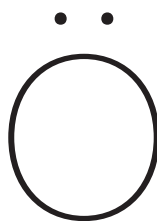
– Vi föredrar att säga dryck eller soda, läsk är det många som har förutfattade meningar om, säger Nils Sörlin.

Ända från starten har de satsat på att skapa ”vuxna smaker” med tonvikt på det naturliga.

– Det ska helst inte vara för sött, och vi försöker också undvika helt självklara smaker. Det ska helst vara något som väcker intresse, säger Simon Svensson.

I dag producerar de 20 000–30 000 liter soda om året. Vid sidan om sina heltidsjobb lägger de åtskilliga timmar i veckan på dryckesproduktionen. Men att få upp produktionen och sälja mer är svårt för ett litet företag. GBG Soda finns i dag på en handfull restauranger och i vissa butiker. Under sommaren har flaskorna ▶

ver Landvettersjön utanför Göteborg sprider sig en märklig lukt, den kommer från Rådanäs bryggeri. Det är mäskningsprocessen

på mikrobryggeriet som skapar en lite fadd doft. Nils Sörlin har sedan länge slutat känna lukten. Här har han sitt heltidsjobb, och det är här han och affärspartnern Simon Svensson tillverkar GBG Sodas produkter.

Det började med att Simon Svensson kände att utbudet av alkoholfria drycker för vuxna var allt för litet. Hemma hade

även funnits på Systembolaget, vilket har varit ett lyft.

– Vi vill ju vara där alkohol är verksam, för vi vill vara det alkoholfria alternativet, säger Nils Sörlin.

De senaste åren har utbudet av alkoholfria öler och viner ökat stort. Unga dricker allt mindre alkohol och hälsotrenden gör att allt fler söker alkoholfria alternativ.

I en galleria vid Hornstull i Stockholm står David Gray och lastar av läsk från en varuvagn. För ett och ett halvt år sedan startade han Soda Nations första läskaffär, och i september i år öppnade den andra butiken vid Hornstull. Här

”Vår främsta målgrupp är män mellan 20 och 40 år.”

David Gray

har han samlat över 200 sorters läsk från hela världen. Men mycket fokus hamnar på amerikanska sorter.

– Vår främsta målgrupp är män mellan 20 och 40 år. Det är ungefär samma slags folk som är ölnördar, säger han.

Lite lampor behöver fortfarande sättas upp och hyllorna har inte fått sina etikettskenor än. De fullastade hyllorna reser sig högt upp i den lilla lokalen. Här är det inte naturliga råvaror och subtila smaker som gäller. Soda Nations läsker lockar i alla färger och smaker.

– Det handlar mycket om nostalgi, säger David Gray.

Han berättar att den amerikanska

◀ David Gray och hans fullpackade hyllor med exotiska läsksorter.

läskmarknaden, som han har mest koll på, rör sig i en riktning mot en mer exklusiv känsla, med glasflaskor i stället för plast.

– Man blir ju inte tjock av att dricka läsk på 33-centiliterflaska. Det blir inte alls att man dricker lika mycket åt gången som när du köpt en 1,5 liters plastflaska. Sen får du ju motion av att bära hem glaset också, säger han.

David Grey märker att många är intresserade av att testa nya alkoholfria smaker, det ligger helt enkelt i tiden.

Den alkoholfria trenden har även killarna på GBG Soda känt av.

– När jag är ute och säljer öl med mitt vanliga jobb så är det en standardfråga om vi har något alkoholfritt, säger Nils Sörlin.

Han tror att det är sättet att umgås som förändrats.

– Det är allt vanligare att ha ett socialt liv ute på lokal utan att man behöver bli full. Det bästa vi visste när jag växte upp på landet var ju att dricka folköl, och det gör ju inte kidsen i dag på samma sätt. Det är ingen stor grej att inte dricka i dag, säger Nils Sörlin.

För GBG Soda är den närmsta framtidsplanen att lansera en julmust och att ta fram något så enkelt som en cola.

– Ekfatslagrad cola, säger Simon Svensson. ☺

KOMMENTAR

Jens Wingren
Reporter

Toppbetyg för caféet i dalsländska Fengersfors

Isomras roade jag och min partner oss med att betygsätta de matställen som vi passerade på semesterresan i Dalsland och Värmland. Vi gjorde en grej av att vältra oss i glesbygdens skrala utbud av veganmat. Ställena bedömdes på en skala från ett till fem, utifrån mat, dryck, atmosfär och allmänt intryck. Snart märkte vi att jag som nykterist genomgående satte låga betyg på utbudet av drycker. Ett grundutbud från Coca-Cola är inte mycket att hänga i julgranen 2017. Så lingondricka och päronsoda kunde höja betyget från en tvåa till en trea.

Det fantasilösa utbudet förvånar. Allt fler efterfrågar alkoholfritt och vill ha något mer spännande än de tre läsksorter som

”Ett grundutbud från Coca-Cola är inte mycket att hänga i julgranen 2017.”

går att hitta i stort sett överallt där mat serveras. Och alla vill inte ha alkoholfria öl och viner. Som jag skrivit om tidigare i Accent väcker alkoholliknande drycker obehagliga associationer hos vissa.

Att intresset för hantverksläsk ökar är därför inget konstigt. Att samtidigt kunna välja bort globala dryckesföretag som, förutom att de också gör storvinster på alkohol, motarbetar fackligt arbete och förstör miljön är en välkommen bonus.

Vår recensionsturné avslutades på ett café i lilla Fengersfors i Dalsland – och det var också det ställe som kammade hem högsta betyg på dryckesfronten. I stället för standardutbudet av läsk erbjöds där hantverksläsk med ingefära, hallon och andra mer ovanliga smaker. Ett bevis på att den alkoholfria trenden tagit sig långt ifrån hippa läskbutiker på Södermalm i Stockholm och ända till de Dalsländska skogarna.

☺ **Alla som turistar i Dalsland rekommenderas ett besök på kulturområdet Not Quite i Fengersfors och deras utmärkta café.**

Alkoholfria uppstickare

Carl-Jan Granqvist väljer bort avalkoholiserade viner och fyller glaset med blåbärsdryck.

Satsar på frukt och bär

För Carl-Jan Granqvist har alkoholfria drycker alltid varit viktiga. Nu planerar han att utbilda sommelierer som ska lyfta alkoholfritt till nya höjder.

TEXT Maria Zaitzowsky Rundgren FOTO Kristina Sahlén

Under barndomens somrar serverades ofta läskande alkoholfria drycker hemma på gården utanför Örebro där Carl-Jan Granqvist växte upp. Man tog tillvara frukter och bär och det som naturen bjöd och omvandlade dem till enbärsdrycker, fläderdrycker, svagdricka, äppelmuster – och en hemgjord alkoholfri ”pastis” som Carl-Jan Granqvist minns med förtjusning.

– Åh, det var så gott och fräscht. Vi brukade ta ett glas efter att ha spelat tennis, säger han.

De smakminnena bär Carl-Jan Granqvist med sig, och de ligger till grund för hans nyväckta intresse för alkoholfritt – som också har fått en skjuts av att efterfrågan ökar.

– Det handlar om en hälsotrend, samt en ökad medvetenhet. Men kraven är höga. Man vill ha bra alkoholfria drycker som gifter sig med maten och lyfter måltiden. Där finns det mycket mer att göra, det alkoholfria området måste utökas och utforskas. Och det är där idén om att starta en kurs och utbilda sommelierer

för alkoholfria drycker kommer in, säger Carl-Jan Granqvist.

Han tycker att utbudet av alkoholfritt i Sverige generellt är bra – och att det bara blir bättre och bättre. Många krogar sätter en ära i ett erbjuda genomtänkta alkoholfria drycker till måltiden och man erbjuder även alkoholfria paket på samma vis som man erbjuder vinpaket till sina gäster.

– Det är en mycket positiv trend som jag är nyfiken på, säger Carl-Jan Granqvist, som själv ger tummen ner för avalkoholiserade viner:

– De smakar inte alls bra. Varför ska man dricka sådant när det finns så mycket gott man kan skapa med hjälp av bär och grönsaker?

Han berättar att han och sommelieren, kocken och tillika filosofie doktor i Måltidskunskap Johan Swahn från Svenska Måltidsakademien, har långtgående planer på att skapa en sommelierskola för alkoholfria drycker i Grythyttan samt på Sax herrgård. De utbildade sommeliererna blir sedan ambassadörer för alkohol-

fria drycker ute i handeln och på krogar.

Den första kursen skulle ha startat redan i höst, men blir sannolikt av till våren i stället.

För Carl-Jan Granqvist är det självklart att förankra idén i näringslivet och hos de stora matkedjorna. Med god ekonomi i ryggen ökar chansen för stort genomslag i dagligvaruhandeln. För det är här som han ser den största potentialen; att inspirera människor att göra läckra drycker av frukt, bär och grönsaker. Så småningom sprider sig kunskapen och fler och fler vågar prova. Det kan bli en smärre revolution, menar han.

– Jag ser framför mig att det står en utbildad sommelier vid grönsakerna i butiken och berättar om hur man kan kombinera alkoholfri dryck och mat, och hur man kan tillverka dessa drycker själv med exempelvis olika rotfrukter, färska bär, frukter och örter med ny teknik i form av matberedare.

Hans vision är att restauranger ska skapa unika och till rätter passande alkoholfria drycker till sina gäster å la minute. ▶

Carl-Jan tipsar!

Välj svala, ljusa drycker till fisk, baserade på exempelvis fläder, citron och bubbelvatten. Välj drycker baserade på blåbär, enbär, lingon, tomat och färska örter till kött.

2018

hoppas Carl-Jan Granqvist blir året då han och kompanjonen startar en sommelierskola för alkoholfria drycker.

– Ett problem med alkoholfria drycker är ju att de måste pastöriseras för att vara hållbara. Socker är ett sätt att konservera, men då blir det ofta för sött för ett moget klientel. Till mat vill man ha lite kärvare smaker, lite bitterhet och surhet. Genom att tillverka drycken direkt på beställning blir den färsk och som allra bäst.

Han menar att det gäller att skapa en ”happening” kring drycken. Det blir en skojig upplevelse för gästen att möta en yrkeskunnig person som gör en dryck

direkt vid bordet och det kan göra att man tycker att det är värt att betala det där lilla extra.

Medvetenheten om alkoholens effekter på hälsan har ökat.

– Det är viktigt att de alkoholfria dryckerna får status att jämföra med vin, att de ses som en ”inredryck”. Att de är så heta att folk är beredda att ta kostnaden för kvaliteten och hantverkskunnandet. Det kräver förstås att vi presenterar dessa

drycker som en upplevelse och gör dem speciella och eftertraktade.

– Jag upplever att det finns ett stort behov av alkoholfria alternativ i dag. Man har kanske tagit bilen, vill tänka på sin hälsa, vill kunna vara social utan att dricka eller har haft ett beroende, säger Carl-Jan Granqvist.

Han har i nuläget inga färdiga recept på alkoholfria drycker som passar särdeles bra till exempelvis kött eller fisk. Men han tipsar om svala, ljusa drycker till fisk,

”Det finns ett stort behov av alkoholfria alternativ i dag.”

Carl-Jan Granqvist

baserade på exempelvis fläder, citron och bubbelvatten. Till kött rekommenderar han drycker baserade på exempelvis blåbär, enbär, lingon, tomat och färska örter.

Att just Sverige tycks vara ett föregångsland när det gäller alkoholfria drycker tror han till stor del beror på vår fredliga historia, som har resulterat i att vi har världens rikaste medelklass.

- Vi har vurmat för folkbildning, vilket har resulterat i att unga i dag dricker mindre än tidigare. Valfriheten är större och det är okej att välja bort alkohol. Medvetenheten om alkoholens effekter på hälsan har också ökat. Som jag ser det spelar samhällsklimatet in i den här trenden. Nu gäller det att vi får med oss näringslivet för att få forskningsanslag så att vi kan utveckla detta med alkoholfria drycker. För mig är det ännu ett sätt att vara unik på! ✪

Foto: Jens Wingren

UNF satsar på exklusiv låda med hantverksläsk

Med Popbox kombinerar UNF läsktrenden med trenden att prenumerera på matkassar eller boxar. Målgruppen är de som tröttnat på det vanliga utbudet av alkoholfritt.

Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, satsar på hantverksläsk. Boxen lanserades i slutet av november, och innehåller sex sorter som inte går att få tag på någon annanstans. - Det är ett dryckespaket som man får hemskickat månadsvis. Innehållet har valts ut av vår egen läskommelier, säger Max Johansson.

Vilken läsk det handlar om exakt vill han inte avslöja. - Men det handlar inte om produkter från Coca-Cola Company utan det är exklusiva, lokala hantverksaktörer. Både svenska och internationella, säger han.

Både prenumerationsformen och hantverksläsken är något som han menar ligger helt rätt i tiden. - Det är en marknad som vi vill ta oss in på och verka för att det ska finnas mer alkoholfritt. Hantverksläsken är en marknad det går bra för, det är ett koncept många tycker är kul och det finns ett stort utbud, säger han.

Målgruppen är personer i 20-35 årsåldern.

- Det är de vi tänker har pengar att lägga på en prenumerationsbox, men också de som allra mest möts av alkoholornomen, och som inte har så många andra alternativ.

I boxen följer också ett quiz som man ska kunna lösa tillsammans medan man testar sig igenom boxen.

- Man ska kunna sätta betyg, men också få veta mer om dryckens ursprung, säger Max Johansson.

Jens Wingren

Foto: Nathalie C. Andersson

Vitesbeslut mot lotteriet överklagas av IOGT-NTO

Patent- och marknadsdomstolen hotar Miljonlotteriet med ett vite på flera miljoner kronor.

Rättstvist Accent har i tidigare artiklar under hösten och vintern rapporterat om turerna kring IOGT-NTO:s lotteri i en process som drivs av Konsumentombudsmannen, ko. Patent- och marknadsdomstolen har beslutat om en uppsättning tillfälliga förbud, så kallade interimförbud, gällande Miljonlotteriets marknadsföring via telefon. Det tillfälliga beslutet ska gälla tills domstolen tar slutgiltig ställning i målet.

IOGT-NTO, som äger Miljonlotteriet, har dock beslutat att överklaga beslutet.

– IOGT-NTO har valt att överklaga Patent- och marknadsdomstolens dom då vår uppfattning är att beslutet inte står i proportion till det som inträffat. Detta med hänsyn till att det är så få fall av alla samtal som ringts som detta

handlar om, säger Linda Fröström, IOGT-NTO:s förbundsjurist.

Linda Fröström hänvisar också till branschpraxis:

– Miljonlotteriets marknadsföring har noga utformats efter branschorganisationen Swedmas riktlinjer. Eftersom domstolen bortsett från den branschpraxisen så finns det ett värde i att överrätten får ge sin syn på saken, säger hon.

När IOGT-NTO lämnat in överklagan kommer ko få möjlighet att yttra sig. Väljer ko att kommentera bereds IOGT-NTO tillfälle att yttra sig över ko:s kommentar, och de får i sin tur tillfälle att yttra sig över detta. Därpå fattar domstolen sitt beslut.

Ulrica Ambjörn

+ Följ utvecklingen på accentmagasin.se/tag/miljonstamningen.

UNF ökar

Utmaning Det går bra för Ungdomens nykterhetsförbund, UNF. 39 nystartade föreningar under 2017 och 600 nya medlemmar bara sedan oktober. "UNF utmanar" har varit en satsning som bidragit till ökningen. Där har medlemmar och distrikt utmanat varandra och om de lyckats har de fått en belöning.

Anna Fredriksson

Tre UNF:are på framtidslista

Framtidshopp På den årliga listan över 100 framtida makthavare som sammanställs av Makthavare.se finns tre UNF:are med. På plats nr 27 finns UNF:s generalsekreterare Samuel Somo, på plats 43 en av UNF:s ordföranden Isabelle Benfalk och på plats 63 Amanda Borg som är kommunikationschef på SSU, men tidigare var anställd på UNF. Enligt Makthavare.se innehåller listan framtidens ministrar, riksdagsledamöter och opinionsbildare.

Eva Ekeröth

Vit jul prisas

Utmärkelse Vit jul har tilldelats Ersta värdpunktens årliga pris till någon som gjort en betydelsefull insats för anhöriga till alkohol- och drogberoende. Laura Luna, pressekreterare på IOGT-NTO, och Mona Örjes, ordförande i Junis, mottog priset vid en ceremoni i Ersta kyrka.

Eva Ekeröth

”Ibland är folk rädda för att debatt ska uppfattas som kritik.”

Medlemmen Helena Wannberg

Hur ser ditt engagemang i IOGT-NTO ut?

– Jag är medlem i den internetbaserade föreningen Brofästet. Men jag är även engagerad lokalt. Tillsammans med min man är jag Junisledare i Glanshammar.

Vad kan man åstadkomma digitalt?

– Att tillåta sig att ha en åsikt och få möta andras åsikter har ett egenvärde och intellektuellt utbyte är viktigt för IOGT-NTO:s utveckling, men ibland är folk rädda för att debatt ska uppfattas som kritik. Forum som Facebook behövs för att jag ska tycka att det är kul. Man behöver inte ha själsfränder geografiskt nära. Om 10–15 personer hittar varandra digitalt kan de sedan genomföra en aktivitet, till exempel en kulturfestival lokalt, kanske som en turné på flera platser.

När behövs det lokala engagemanget?

– I utsatta områden har IOGT-NTO möjlighet att erbjuda drogfria aktiviteter, och till exempel aktiviteter som läxhjälp och demokratiskola. Kamratstöd handlar om att ge människor en andra chans och få möjlighet att komma tillbaka till samhället och erövra demokratin.

Hur startade ditt engagemang?

– I Skövde där jag växte upp sände UNF Ung radio. Det var ett program som alla ungdomar lyssnade på. Tillsammans med en kompis gick jag dit och redan vid första besöket fick vi prata live i radio. Vi värvades och bara några veckor senare fick vi åka på läger.

Text: Eva Ekeröth Foto: Nathalie C. Andersson

Ålder: 47 år. **Familj:** Maken Erik, sonen Albin 11 och bonussonen Simon 25.
Bor: Örebro. **Gör:** Frilansjournalist.

Meningen med föreningen

1 Hej, Shorouk Alhams i föreningen Jasmin i Sundsvall. Vad gör ni?

– Vi var med i Vit jul-kampanjen för att göra julen till barnens högtid. Jasmin är fadderförening till två Junisföreningar, där 45 barn är medlemmar. Och varannan söndag har vi föreläsningar och studiecirkel i en lokal i skolan.

2 Vad handlar föreläsningarna om?

– Alaa Orabi ordnar föreläsningar om demokrati och integration. Vi vill att nyanlända ska få veta mer om det svenska samhället och bli en aktiv del av det. Sedan kommer Ahmad Zarde, som är läkare, och Tariq Shikh Saleh, som är tandläkare, och berättar om hälsa och om kroppen, och om alkoholskador.

3 Vad är er nästa aktivitet?

– Åh, vi har ett långt schema med aktiviteter. Vi gör bland annat studiebesök med Junisgrupperna hos barn- och ungdomsvården. Det är allra roligast att jobba med barnen. De är framtiden och samhällets hjärta, och därför tycker jag att de måste få all uppmärksamhet. På det sättet kan vi tillsammans bygga upp ett tryggt och trivsamt samhälle.

Anna Fredriksson

IOGT-NTO-föreningen Jasmin bildades i augusti 2017. Shorouk Alhams är ordförande.

IOGT-NTO-rörelsen samlas kring #nykterfrizon

Även Junis, UNF och NSF drar upp riktlinjerna för att arbeta vidare mot sexism och sexuella trakasserier.

Samling Inte bara IOGT-NTO berörs av #nykterfrizon, IOGT-NTO-rörelsens svar på #metoo. Även de övriga förbunden tar nu tag i sexism, sexuella trakasserier och övergrepp.

Alla ledare i NSF går en obligatorisk webbkurs, Trygga möten, för att utbilda sig i hur man skapar en trygg miljö för barn och ungdomar, förebygger övergrepp, och hur man ska agera om man tror att någon far illa.

– Men det räcker inte. Man ska våga prata om sexuella trakasserier på våra scoutmöten. Förbundsstyrelsen kommer att framföra sina tankar om en utveckling av Trygga möten för att se hur vi gemensamt kan arbeta vidare, säger Karin Wester, ordförande i Nykterhetsrörelsens scoutförbund, NSF.

Samuel Somo, generalsekreterare i Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, tycker det är skönt att frågorna lyfts som ett strukturellt problem. På personalsamling och förbundsstyrelsemöte kommer UNF att diskutera vad som kan göras för att förebygga.

En genomgång av den egna organisationen visar att frågor om sexuella tra-

kasserier och övergrepp alltid tagits upp när de kommit till ansvarigas kännedom.

– Kommer nånting fram så hanterar vi det. Även om du inte vill namnge någon, är det bra att berätta så att vi får en helhetsbild, säger Samuel Somo.

På både UNF:s och NSF:s hemsidor finns formulär där den som vill kan skriva sin berättelse utan att uppge sitt namn.

Även IOGT-NTO:s juniorförbunds, Junis, hemsida har ett formulär där den som vill kan berätta.

– Vi arrangerar tusentals aktiviteter, det är klart att det händer saker. Det måste vi vara beredda på. Vi har krishanteringsstrategier som fungerat i verkliga situationer, säger förbundsordförande Mona Örjes.

Junis har sedan länge en ledartisk policy som alla ledare måste skriva under.

– Det är inget nytt, utan sådant vi jobbat med tidigare, men nu snäpper vi upp och blir lite bättre, säger Mona Örjes.

Anna Fredriksson

➕ Läs mer om IOGT-NTO:s arbete med #nykterfrizon på [accentmagasin.se/tag/nykterfrizon](https://www.accentmagasin.se/tag/nykterfrizon)

Karin Wester, Mona Örjes, Samuel Somo.

Foto: Jens Wingren

Accentpodden avsnitt 19: Frizonen

”Vi är en organisation som vill bryta normer.”

Wilda Kristiansson, administratör för #nykterfrizon upplever att IOGT-NTO har haft lättare att prata om sexism än andra organisationer hon har erfarenhet av. Hör mer om arbetet med #nykterfrizon i senaste Accentpodden!

”Vi vill locka till fortsatt engagemang”

Övergång För Lovisa Bengtsson blev det en kulturkrock att byta medlemskap från UNF till IOGT-NTO. Nu vill hon göra övergången smidigare för andra.

– Du blir inte vuxen över en dag. Jag saknar mitt engagemang i UNF, alla jag kände där och träffat på samlingar genom åren. Allt jag gjort – startat föreningar, suttit i styrelsen, gemenskapen och utbytet, säger hon.

En vän till Lovisa Bengtsson hade liknande tankar och en idé om hur man skulle kunna göra. Det blev till samarbetet Framtiden tillhör oss, som den 22–23 april ordnar en nationell konferens i Uppsala. Målet är att nå medlemmar som håller på att bli för gamla för UNF.

– Vi vill få dem att fortsätta sitt engagemang i nykterhetsrörelsen genom att gå med i

IOGT-NTO. Vi vill göra traditionell verksamhet, som att ta ansvar för att driva en lokal, men vi vill också ta med oss sådant som vi gjort i UNF.

Lovisa Bengtsson hoppas att det nationella initiativet ska sprida sig lokalt, att deltagarna ska prata om goda exempel och om hur det ska gå till praktiskt att få unga att känna sig välkomna.

Anna Fredriksson

Diplom för långt medlemskap

85 år Anna Stina Eriksson, Oviken, Doris Kristensson, Växjö, Maj-Britt Franzén, Täby.

80 år Alice Robertsson, Lönsboda, Astrid Carlegrim, Lingham, Boel Liljegren, Hässleholm, Börje Fridberg, Karlskrona, Henny Söderberg, Sidsensjö, Ingemar Johansson, Uppsala, Ingrid Wikström, Borlänge, Maj-Britt Rimbrand, Sandared, Maj-Britt Sehlin, Dalsjöfors, Nea Udén, Nyköping, Nils Pettersson, Västerås, Ragnar Wahlström, Karlholmsbruk, Rut Andreasson, Hjärteby.

Foto: istockphoto

Personnytt

På nytt jobb Pia Thunström är sedan oktober 2017 ny kommunikationschef på IOGT-NTO. Hon kommer närmast från Svenska kyrkan där hon också arbetade som kommunikationschef.

Stipendium Petra Renman, Luleå, har fått stipendium ur Thyra och Ture E Westerbergs fond för IOGT-NTO-medlemmar som vill utbilda sig till tandläkare eller läkare.

Gaming nytt fokus för UNF

Spel kan vara en förklaring till att unga dricker mindre. Därför satsar UNF nu på gaming och e-sport.

E-sport Olle Åkesson är förbundskassör i Ungdomens nykterhetsförbund, UNF, och projektledare för satsningen. Han vill se till att den tidigare hemmabaserade gamingkulturen utvecklas åt rätt håll när den blir allt mer kommersiell.

–Vi ser att allt fler sponsorer intresserar sig för e-sport, även alkoholföretag. Vår ambition är att utvecklingen även i fortsättningen ska ske på nykter grund, och att vi ska få bort alkoholsponsorer, säger han.

Många av UNF:s medlemmar är dessutom gamers och kan nu få utöva sitt intresse inom organisationen.

–Sedan är det ju också ett bra sätt för oss att komma i kontakt med ungdomar som vi kan värva, säger Olle Åkesson.

Satsningen har redan smygstartat under mellandagarna med ett mindre lan i Jönköping. Tanken är att dra igång rejält framåt april.

–I maj gör vi vår första större utåtriktade grej. Då åker vi till ett lan i Uppsala där vi kommer ha särskilda bord för våra medlemmar och hålla föreläsningar om e-sport, gaming och arrangörskap.

Ett av syftena med UNF:s satsning är också att stötta den forskning som finns kring gaming och nykterhet.

–Sedan är det ju kul också, säger Olle Åkesson.

Att samarbeta med andra organisationer för att hålla kulturen nykter kan också bli aktuellt.

Jens Wingren

Fotnot: Lan är när ett antal datoranvändare träffas för att koppla samman sina datorer och spela.

Foto: Kajsa Juslin

På Dreamhack träffades 50 000 e-sportare. Läs mer på sidan 44.

Foto: Per Björn

Backspiegeln

Var finns alla polarna?

Kärlek och gemenskap. Tunga droger och för tidig död. Fotoboken *Var finns alla polarna?*, Journal förlag, är ett minnesmärke över livet kring ungdomsgården Tuben i Farsta i södra Stockholm tidigt 70-tal. "Av de 70 unga jag fotograferade är 43 döda. De flesta i överdoser av heroin", berättar fotografen Per Björn.

Ulrica Ambjörn

ANNONS

STOCKHOLM DISTRIKTSTEMPELS BYGGNADSFÖRENING U.P.A.

Kallelse till årsmöte den 26 mars
2018

Klockan 18.00

Plats: Klara Södra Kyrkogata 20,
Stockholm

Sedvanliga årsmötesförhandlingar
Ombud förutsätts medföra giltig
fullmakt.

Välkomna!
Styrelsen

Foto: Folkets bio

Komedi som sol förgät

Let the sunshine in marknadsförs som komedi. Men särskilt rolig är den inte.

Film Den svenska distributören Folkets bio presenterar den franska filmen *Let the sunshine in*, med Juliette Binochet i huvudrollen, som "en elegant romantisk komedi". Men efter en höst med

Prisad
► *Let the sunshine in* prisades vid filmfestivalen i Cannes 2017. För regin står Claire Denis.

#metoo-rörelsen känns den mer som en undervisningsfilm om sexism och manliga härskartekniker, och eventuella fniss fastnar i halsen. Kanske är det otur med tajmingen – eller så är det helt enkelt inte särskilt kul med en parad av självupptagna, pompösa och manipulerande översittare till gifta män som gör vad de kan för att få Isabelle (Juliette Binochets karaktär) i säng.

Isabelle, 50 plus och frånskild, låter sin värld domineras av mer eller mindre

odrägliga män i sin längtan efter kärlek och tvåsamhet. Hon spelar huvudrollen, men det är männen som tar plats – och allt syre – i hennes liv, liksom på filmduken. Vad hon ser hos dem är en gåta. Eller så är det själva poängen? En svart komedi, där könsrollerna och människans ömklighet visas upp i en grotesk skrattpedel.

Jag uppfylls av en allt starkare impuls att resa mig upp ur biostolen och ropa till Isabelle: *Det är inte för sent – världen är full av smarta goa roliga intressanta härliga människor – släpp taget om de hopplösa prettona och se dig omkring!! Det finns alternativ till den heteronormativa kärnfamiljen.*

Det kanske är det som är meningen?
Ulrica Ambjörn

Nya böcker

Tjugofemtusen kilometer nervtrådar

Nino Mick, Nordstedts

Lyrisk SM-vinnaren i poetry slam Nino Mick debuterar med en poesibok som

kretsar kring en könsutredning. Kropp och identitet ska konkretiseras och anpassas till ett byråkratiskt och medicinskt språk. Tron och släkten ska med på en skavande resa längs tjugofemtusen kilometer nervtrådar.

Jens Wingren

Vi mot er

Fredrik Backman, Forum

Roman Böckerna om Björnstad är kusligt aktuella. Den första, *Björnstad*, är

en brutal beskrivning av hur ett samhälle splittras efter en våldtäkt. Den andra, *Vi mot er*, skildrar hur livet går vidare och en populistisk politiker utnyttjar stämningarna och underblåser motsättningarna i egna syften. En träffsäker skildring av människors sämsta och bästa sidor – inte sällan påträffade i samma person.

Eva Ekeröth

PS! Missa inte filmerna om Martina Schaub, som under 45 år följts av filmaren Tom Alandh. Bland annat när hon studerade på IOGT-NTO:s folkhögskola Wendelsberg. Ett unikt projekt som finns på svtplay.se.

Drogfri drömhelg

50 000 festivaldeltagare – som
upplagt för fylla och stök? Inte
på Dreamhack, Sveriges största
LAN-event som är helt drogfritt.

TEXT Jens Wingren FOTO Kajsa Juslin

Simon Lööfs raska steg saktar in när han kommer in i utställningshallen på Elmia, strax utanför småländska Jönköping: – Wow.

Det är hans första besök på Dreamhack och framför honom ligger en hel kongresshall i hangarstorlek full av utställare som visar upp det senaste inom data-spelsbranschen. Här finns även montrar från sponsorer och försäljning av mat och dryck. Men ingen alkohol.

Gänget från Sandviken-föreningen UNF Syskonkedjan har kört sedan klockan fyra på fredagsmorgonen. Nu står de vid sina platser i hall B, en lokal stor som en hockeyrink med betonggolv och långa rader av bord. Borden består av spånplattor som tejpats samman och balanse-rats på lastpallar. Bordsskivorna är täckta med bruna fläckar av kaffe och cola.

– De använder samma bord år efter år, säger Andreas Frank, som är bland de mer erfarna i gänget.

Han har sju Dreamhack bakom sig och pekar ut för de andra var i lokalen de bra stolarna finns. Tillsammans med Robert Höök har han åkt på Dreamhack flera gånger själv, men under senare år har det allt oftare blivit genom UNF-föreningen.

– Det är ju ett bra sätt att underlätta för de som annars inte skulle åka hit, säger han. ▶

▲ Simon Lööf, Oliver Andersson och Edi Buhic gör entré på Dreamhack.

◀ Dreamhack Winter 2017 invigs med ljud- och ljusshow.

De lastar in sina saker via en port i lokalens kortsida. Varje person har bara en meters bordsyta där de ska få plats med sina grejer, och gången mellan borden i hall B är trång.

Simon Lööf har tagit med sig dynor för att palla upp den rätt låga stol han blivit tilldelad. Edi Buhic kommer bärande på två plattor cola och slår sig ned bredvid. Några platser till vänster trängs Camilla Appelgren från IOGT-NTO-föreningen Vänskapsbandet mellan Andreas Frank och Robert Höök.

– Det gäller att packa lätt. Datagrejerna, ombyte och något att sova på, säger hon.

Men LAN-partyn behöver inte betyda stora arrangemang som Dreamhack.

”Det är ytterst få som klagar på att det inte går att köpa alkohol här.”

Erik Järlestrand

Hemma i Sandviken försöker de arrangera LAN åtminstone några dagar per skollov.

– Då kanske det bara handlar om fem eller tio personer, säger hon.

För **Erik Järlestrand** är det en sådan där dag då det inte går att undvika att skriva sms och gå samtidigt. Han är event manager för Dreamhack och har ett finger med i det mesta. Den senaste veckan har varit full av intensiva förberedelser. Arbetet med mat, städ och säkerhet ska samordnas. Men tack vare drogfriheten är det inte många fall av fylla som behöver tas om hand.

– Vi har nolltolerans mot alkohol. På ett genomsnittligt Dreamhack är det kanske något hundratal som vi får avvisa på

◀ Robert Höök, Las Osman, Camilla Appelgren och Andreas Frank har letat sig ut i folkhavet.

▶ Djup koncentration när Camilla Appelgren lirar Dota.

grund av alkohol. Men då är de allra flesta av dem personer som kommer utifrån och vill komma in trots att de druckit, säger han.

Att tillåta alkohol eller ta in sponsring från alkoholföretag har aldrig kommit på fråga enligt honom.

- Vi vill ju vara ett evenemang som välkomnar alla, både gammal som ung. Det är ytterst få som klagar på att det inte går att köpa alkohol här. Det är möjligtvis den lite äldre generationen. Jag tror att de yngre vill prestera så bra som möjligt i det de spelar, säger han.

Oliver Andersson från Sandviken har spilt läsk på sitt tangentbord och gör sitt bästa för att torka upp. J-tangenten har slutat fungera.

- Jag har j i alla mina lösenord, säger han.

Fjortonårige Edi Buhic har bestämt sig för att streama sitt spelande under helgens festival. Han har strax över tusen följare på sin stream, som kan titta på medan han spelar. Streamen visar både Edis skärm och hans ansikte via en kamera som han placerat ovanpå en burk energidryck. Han sätter igång en spellista och tar på sig hörlurarna. Streamen har en chattfunktion där Edis följare börjar trilla in och heja på honom.

- Jag tänker köra hela natten, förra året sov jag bara några timmar under festivalen, säger han.

Förutom att spela bilspel och Counterstrike med vännerna från Sandviken försöker Camilla Appelgren även hinna med att titta på turneringarna i spelet Dota.

- Det är det spel som jag tycker är roligast att titta på.

Camilla Appelgren och Robert Höök har sjunkit ner i varsin fätölj i en av Elmas lokaler och tittar på en Dotamat- ch mellan två topplag inom internationell e-sport. På en storbildsskärm håller lagens hjältar på att slakta varandra för fullt för att nå motståndarlagets bas. Och det är blodigt allvar. Vinstsumman för helgens turnering ligger på en miljon dollar.

Klockan är halv två på natten mot lördagen när Oliver Andersson river av sig hörlurarna och reser sig ur stolen.

- Jag orkar inte med det här spelet längre, säger han upprört.

Den trasiga j-knappen löste sig inte heller av sig själv.

- Nej, jag köpte nytt tangentbord i stället, säger Oliver Andersson och pekar på ett nytt tangentbord med inbyggda lysdioder i regnbågsfärger.

Han sätter sig ner och börjar om med spelet. Natten är ännu ung på Dreamhack. ☹

☞ **Se fler bilder på webben: www.accent.se**
Sök på: Syskonkedjan.

DREAMHACK

- ▶ **Dreamhack** är världens största digitala festival och arrangeras flera gånger per år.
- ▶ **Accent** var på besök i Jönköping den första helgen i december 2017.
- ▶ **Festivalen** har 50 000 besökare och 700 volontärer.
- ▶ **Dreamhack grundades** 1994 i Malung. Den första festivalen hade 40 besökare och ägde rum i en skolkafeteria.

Välkommen till SOCIALT FORUM

Gemenskap, värme och personliga utmaningar – äntligen dags för Socialt forum!
Den 4–6 maj samlas vi på Hjälmgården utanför Vingåker. Där finns något för alla.
För dig som deltagit flera gånger, för dig som hörde talas om IOGT-NTO i går och för dig som länge varit nyfiken på Socialt forum.

Helgen fylls med bland annat seminarier, kurser och prova-på-aktiviteter.

Mer information kommer, så håll utkik i Accent och via www.iogt.se.

GLÖM INTE ATT BETALA DIN MEDLEMSAVGIFT FÖR 2018

Det finns flera olika sätt att betala på.

- **Inbetalningsavi** – använd den som du fick i brev i januari.
- **Autogiro** – använd blankett som är skickad till dig, eller ladda ner från www.iogt.se/medlemssidor.
- **SMS** – skicka IOGT (mellanslag) personnummer (ex: IOGT 19850506xxxx) till 72456. Ev operatörsavgift kan tillkomma.
- **Betala med kort** på www.iogt.se/medlemssidor och klicka dig till betalsidan.
- **SWISH** – ange summan och lämna följande uppgifter i meddelandefältet: IOGT (mellanslag) personnummer (mellanslag) förnamn, efternamn. Swishar gör du till **123 671 3135**.

ÅRSMÖTE I FÖRENINGEN

Gå på årsmötet i din IOGT-NTO-förening. Det äger rum under januari eller februari.

På årsmötet planerar ni tillsammans det nya året och väljer en ny styrelse och ombud som kommer att delta vid årsmöten. Kanske är du intresserad av att göra en insats?

Det finns olika typer av uppdrag och uppgifter man kan göra inom IOGT-NTO. Håll utkik efter kallelsen till ditt årsmöte.

SÖK PENGAR FRÅN KURSGÅRDS- OCH SAMLINGS- LOKALFONDEN

Nu är det återigen dags för IOGT-NTO-rörelsens prioriterade kursgårdar att söka bidrag.

Denna fond har bildats för att främja bevarande av och stödja upprustning av kursgårdar ägda centralt och av distrikt.

Beslut om fördelning av bidrag sker i maj.

Ansökan ska vara IOGT-NTO tillhanda senast den **29 mars 2018**.

Läs mer på www.iogt.se/fonder.

SÖK PENGAR TILL UTVECKLINGSPROJEKT

Föreningar, kretsar och grupper av medlemmar inom IOGT-NTO kan mellan 1 februari och 30 november söka medel från IOGT-NTO-förbundet.

Läs mer om kriterier och hur man ansöker på www.iogt.se, "Medlemssidor", eller beställ informationen från förbunds-kanslie, tfn **08-672 60 00**.

ÄNDRA KONTAKTUPPGIFTER

Vill du ändra eller uppdatera dina kontaktuppgifter?

Gå in på länken nedan för att komma till formuläret där du snabbt och enkelt kan ändra dina uppgifter i IOGT-NTO:s medlemsregister:
iogt.se/medlemssidor/uppdatera

TIPS PÅ ENGAGEMANG

- Följ IOGT-NTO på sociala medier
- Värva en medlem till IOGT-NTO
- Tipsa om goda alkoholfria drycker
- Dela med dig av Accent när du läst klart den
- Betala din medlemsavgift till IOGT-NTO

IOGT-NTO:S KALENDARIUM 2018

KAMPANJER

31 jan–9 sep Valkampanj – 2018 är det valår och IOGT-NTO:s fokusfråga är ”Alkohol och våld”. Vi kommer göra digitala kampanjer, opinionsbildande kampanjer på gator och torg samt samtala med de blivande beslutsfattarna i kommuner, landsting och riksdag.

1–31 mars Värningskampanj – Vi värvar och bjuder in till verksamhet i årsmötestider. Passa på att värva och bjuda in till aktiviteter i samband med till exempel distriktsårsmöten.

15 mars–15 april Glasklar: insamlings- och påverkanskampanj – Vi lyfter IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete. Målgrupp: medlemmar.

7–13 maj Folknykterhetens vecka – Fokus på värning och våra politiska budskap. Vi värvar och ger fler möjlighet att engagera sig för att minska skadorna som alkoholrelaterat våld orsakar. Vi är svaret på en miljö fri från alkohol och andra droger.

1 juni–31 aug Sommarvärning – Vi värvar medlemmar där människor spenderar sin semester.

1 juni–31 aug Glasklar: insamlings- och påverkanskampanj – Vi belyser barn och unga kopplat till alkohol och våld och lyfter IOGT-NTO-rörelsens arbete i Sverige. Målgrupp: medlemmar, befintliga och potentiella givare.

1–8 aug Politikerveckan i Almedalen, Visby – IOGT-NTO deltar och kampanjar främst tillsammans med de som går utbildningen Alkoholpolitik avancerat.

V 39–40 Världens Barn - Tillsammans för barns rättigheter samlar vi in pengar till Världens Barn.

1–31 oktober Värningskampanj, Fika för alla – Vi bjuder på fika och erbjuder nya personer att bli medlemmar eller att engagera sig. En riktig värvarmånad!

1/12–6/1 Vit jul – Vit jul-kampanjen genomförs. Vi skapar jullovsaktiviteter och samlar in ställningstaganden när vi utmanar alkoholnormen och belyser hur tusentals barn far illa under julhelgen. Vi genomför en sista kraftsamling och värvar medlemmar hela vägen rakt in i pepparkakan.

ANSÖKNINGSDATUM

Löpande Medlemmar, föreningar, nätverk eller andra engagemangsformer kan söka pengar från engagemangspotten löpande under hela året (undantag sommaruppehåll).

29 mars IOGT-NTO-rörelsens kursgårds- och samlingslokalfond

27 april Strandmanfonden och Oscar Olssons och Roine Rydman-Olssons fond

31 maj IOGT-NTO:s Ungdomsstiftelse och Stig Kroons fond för idéutveckling och entreprenörskap

31 maj Thyra och Ture E Westerbergs stipendiefond

31 aug Oskar Franzéns Stipendiefond

➔ Mer information finns på iogt.se

VIKTIGA DATUM/PERIODER

Jan-feb Föreningsårsmöten

8 mars Internationella kvinnodagen

V 10–11 Teaterturné med CEM från Bosnien på sex orter

Mars–april Distriktsårsmöten

Maj Verksamhetskonferenser NBV:s avdelningar

4–6 maj Filmdagar Våra Gärdar, Leksand

25–27 maj Ombudsmöte Våra Gärdar, Växjö

26 maj Huvudmannamöte NBV

9 sep Val till riksdag, kommuner och landsting

3 okt International Drinking Day

19 okt Sista anmälan till frågetävlingen Pumpen

1 nov Ljusmanifestation för narkotikans offer

5 nov IOGT-NTO fyller 139 år

15 nov Frågetävlingen Pumpen

Nov–dec NBV:s medlemsmöten i avdelningarna

UTBILDNINGAR OCH SAMLINGAR

Under året genomför IOGT-NTO ett flertal utbildningar tillsammans med våra folkhögskolor. Vi bjuder även in till digitala videomöten inom ramen för våra verksamhetsområden. Välkommen att ta del av vårt smörgåsbord.

Januari	Augusti
15+16 Distriktsordförande, videomöte	6–11 IOGT Internationals världskongress, Sigtuna
19–21 Socialt avancerat steg 2, Dagöholm	14–16 Gemensam konsultantsamling - Kraft utbildning för engagemangsavdelningen, Bosön
20–21 Distriktsstyrelsesamling, Arlanda	15–17 Personalutbildning
27–28 Styrelsehelg, Centrum för ideellt ledarskap, Tollare folkhögskola	30 Internationellt, videomöte
Februari	September
1 Socialt arbete, videomöte	6 Socialt arbete, videomöte
2–4 Alkoholpolitik avancerat steg 1, Tollare folkhögskola	7–9 Värningskonferens
8 Alkoholpolitik, videomöte	7–9 Global alkoholpolitik, Steg 1, Wendelsbergs folkhögskola
16–18 Värningskonferens	10+11 Distriktsordförande, videomöte
22 Internationellt, videomöte	13 Alkoholpolitik, videomöte
Mars	15–16 Samling distriktsordförande och distriktskassörer, Örnsköldsvik
1 Socialt arbete, videomöte	22–23 Styrelsehelg, Centrum för ideellt ledarskap, Tollare folkhögskola
5 Alkoholpolitik, videomöte	Oktober
9–24 Utbildningsresa värvare, Sri Lanka	4 Socialt arbete, videomöte
12+13 Distriktsordförande, videomöte	11 Alkoholpolitik, videomöte
24–25 Styrelsehelg, Centrum för ideellt ledarskap, Tollare folkhögskola	12–14 Regionala Kurskurs-helger, sex orter
24–25 Valberedningsutbildning	25 Internationellt, videomöte
April	November
5 Socialt arbete, videomöte	1 Socialt arbete, videomöte
12 Alkoholpolitik, videomöte	8 Alkoholpolitik, videomöte
13–15 Socialt avancerat steg 3, Wendelsbergs folkhögskola	9–11 Verksamhetsforum, Tollare folkhögskola
20–22 Alkoholpolitik avancerat steg 2, Tollare folkhögskola	12+13 Distriktsordförande, videomöte
26 Internationellt, videomöte	Utbildningsresa värvare (datum och resmål ej bestämt)
Maj	24–25 Styrelsehelg, Centrum för ideellt ledarskap, Tollare folkhögskola
3 Socialt arbete, videomöte	December
4–6 Socialt forum, Vingåker	6 Socialt arbete, videomöte
10 Alkoholpolitik, videomöte	13 Alkoholpolitik, videomöte
14+15 Distriktsordförande, videomöte	
Juni	
7 Socialt arbete, videomöte	
14 Alkoholpolitik, videomöte	
Juli	
1–6 Alkoholpolitik avancerat steg 3, Visby	

ÖVRIGA DATUM

19 jan Förbundsstyrelsemöte

9 feb Accent nr 1 ges ut

16–18 mars Förbundsstyrelsemöte

23 mars Accent nr 2 ges ut

4 maj Accent nr 3 ges ut

18–20 maj Förbundsstyrelsemöte

21 juni Accent nr 4 ges ut

31 aug Accent nr 5 ges ut

14 sep Förbundsstyrelsemöte

5 okt Accent nr 6 ges ut

9 nov Accent nr 7 ges ut

16–18 nov Förbundsstyrelsemöte

21 dec Accent nr 8 ges ut

Kalendariet
finns digitalt på

www.iogt.se

Stolthet och engagemang gör att allt känns möjligt

En aning baknykter sitter jag och skriver denna krönika. Anledningen är att helgen ägnats åt 2018 års första förbundsstyrelsemöte och den tredje januarikonferensen under min tid som förbundsordförande. På konferensen mötte vi i förbundsstyrelsen våra 23 distriktsstyrelser, distrikts- och utvecklingskonsulenter, samt delar av kansliets personal. Totalt 140 engagerade människor som under en intensiv helg arbetar med fokus på att utveckla vårt IOGT-NTO.

Känslan som uppfyllde mig under helgen, och som dröjer sig kvar, kan beskrivas med ett ord: Stolthet. Detta fick mig att minnas min allra första krönika i Accent, nr 5, 2015. Den hade rubriken "Känn stolthet över vårt IOGT-NTO". Där skriver jag att jag vill arbeta för att vi ska kännas som ett IOGT-NTO, oavsett vilken nivå vi befinner oss på, och stolthet över vad vi själva och vad andra i organisationen åstadkommer. Att om vi lyckas öka stoltheten och vi-känslan är det min övertygelse att effekten blir fler medlemmar och ökat engagemang.

Nu är det inte själva krönikan som gör mig stolt utan allt som hänt sedan dess. För vilken otrolig resa vi gjort. Vår utvecklingsresa med namnet

Expedition 50 - vars huvudmål är just ökat engagemang - har sedan lanseringen för ett år sedan gått över förväntan. Vi är nu mitt uppe i ett utvecklingsarbete som engagerar många, och som kommer att påverka alla. Jag upplever att vi ökat tilliten till varandra och känner ett gemensamt ägarskap i processen. Det gör att vi också kan ta i och hantera svåra frågor, till exempel det som kommit fram efter att #metoo briserade med full kraft i höstas. En del av konferensen ägnades åt att prata om vad som hänt inom vår egen rörelse och hur vi tar frågan vidare. Vi kommer inte släppa taget om denna fråga - för om vi vill bli en jämställd och jämlik organisation kan inte hälften av våra medlemmar behandlas annorlunda för att de är kvinnor eller icke-män.

Frågan kommer på många sätt lyftas i olika sammanhang. Inte minst på våra distriktsårsmöten i mars och april. Att vara i en förändringsprocess på det sätt som vi är nu kan initialt kännas obehagligt. När man vant sig brukar känslan av att allt är möjligt infinna sig. Något som brukar ge samma härliga välbehag som stolthet framkallar.

Johnny Mostacero
Förbundsordförande

"Vilken otrolig resa vi gjort. Vi är nu mitt uppe i ett utvecklingsarbete som engagerar många, och som kommer att påverka alla."

Johnny väljer

 Hur #metoo inspirerat till #nykterfrizon och #inteiminfolk-rörelse, och vilket utvecklande medlemsengagemang det fått igång.

 Finlands nya alkohollag som gör att starköl på 5,5 volymprocent får säljas överallt. Det kommer att stå folkhälsan dyrt.

 19 FEB Jag ser fram mot en veckas aktiviteter med Anki och våra barn och barnbarn. Det är första gången någonsin jag är ledig på vårt sportlov.

 FÖLJ JOHNNY
Facebook: Johnny Mostacero
Instagram: @johnnymostacero
Twitter: @JohnnyMostacero

Tack för ert stöd

Vit juls företagsgivare bidrog till att tusentals barn och unga fick skratta, leka och ha kul under jullovet. Er insats är ovärderlig. Tack!

företagarna

IDEALISTAS
FÖRLAG

KÄLLMOSSA
HANDELSTRÄDGÅRD

NORRSKOG

ROOMI
interior design group

VHDMEDIA

IOGT·NTO·RÖRELSEN

Välkommen på inspirationsträff

- Mobilisering för internationellt arbete lokalt

Är du medlem i IOGT-NTO och intresserad av internationella frågor? Då kan du anmäla dig till våra digitala inspirationsträffar under 2018. Under träffarna får du lära dig mer om hur du på ett enkelt och roligt sätt kan engagera dig i vårt internationella arbete lokalt och samtidigt möta representanter från våra olika profilprojekt runt om i världen.

➔ Träff 1

Torsdag den 22 februari

Tema: Alkohol och våld. Hur ser forskningen ut i Sverige och i andra länder?

➔ Träff 2

Torsdag den 26 april

Tema: Världens Barn. Hur gick det 2017 och vad tar vi med oss in i 2018? Vikten av att engagera sig i de kommunala grupperna. Alkohol som utvecklingshinder. Kongress i Sigtuna. "Res ut i världen på hemmaplan" – vi ses i Sigtuna.

➔ Träff 3

Torsdag den 30 augusti

Tema: Agenda 2030. Valet i Sverige 16 september, hur påverkar det oss och våra projekt runt om i världen? Vad hände på kongressen i Sigtuna och vad bär vi med oss? Kan Agenda 2030 skapa förutsättningar för att prata med politiker om internationella frågor?

➔ Träff 4

Torsdag den 25 oktober

Tema: Alkohol och turism. Min roll och min möjlighet att påverka. Vi möter människor från andra delar av världen som har blivit påverkade – vad hände? Hur kan din resa bidra till utveckling och inte tvärtom?

Har du några frågor eller vill du veta mer om träffarna?

Kontakta: Winnie Blom-Jensen

E-post: winnie.blom-jensen@iogt.se

Mobil: 0701-90 84 61

Träffarna sker på respektive distrikts videokonferensanläggning. Du anmäler dig genom att kontakta din distriktsexpedition. Kontaktuppgifter hittar du på vår hemsida:

iogt.se/nara-dig

Tidsplan på respektive träff:

Kl 18:00 Samling på distriktens Lifesize-anläggning

Kl 18:30 Dagens tema via Lifesize

Kl 19:30 Fortsatt samtal kring dagens tema utifrån ett lokalt perspektiv

Kl 20:30 Tack för i kväll